

Mācību programmas pārskats

**Sociālā kapitāla tiltu veidošana
ar iesaistošu un kop-radošu kultūru**

Hans Jørgen Vodsgaard (red.)

Erasmus+

Mācību programmas pārskats – Sociālā kapitāla tiltu veidošana ar iesaistošu un kop-radošu kultūru

Redaktors: *Hans Jørgen Vodsgaard*; un līdz-redaktori: *Bente von Schindel, Damien McGlynn, Agnieszka Dadak, Aron Weigl, Noé Bex, Aira Andriksone, Jan Pirnat, Marjeta Turk, Hans Noijens* un *Ingrid Smit*.

© 2019: Interfolk – Institute for Civil Society (DK), Kulturelle Samråd i Danmark (DK), Voluntary Arts Network (UK), Foundation of Alternative Educational Initiatives (PL), EDUCULT - Denken und Handeln im Kulturbereich (AT), Latvian Association of Castles and Manors (LV), Republic of Slovenia Public Fund for Cultural Activities (SI), St.Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst (NL).

Visas tiesības paturētas. Mācību programmas vadlīnijas var citēt ar atsauci uz avotu.

Izdevējs: *Interfolks Forlag*

Makets: *Interfolks Forlag*

1. izdevums, janvāris, 2019

Šis dokuments ticis izstrādāts Erasmus+ programmas divu gadu (2017. g. septembris - 2019. g. augusts) projekta “Sociālā kapitāla tiltu veidošana ar iesaistošu un kop-radošu kultūru” ietvaros.

Skat. projekta mājas lapu: <http://bridgingsocialcapital.eu>

Projektu atbalsta Eiropas Savienības Erasmus+ programmas Dānijas Nacionālā aģentūra.

Šī publikācija atspoguļo tikai autoru viedokli, un ne Erasmus+ programmas Dānijas Nacionālā aģentūra, ne Eiropas Komisija nevar būt atbildīga par jebkādu tajā ietvertās informācijas izmantošanu.

Saturs

Priekšvārds	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
1. Mācību programmas definīcijas un nozīme	6
1.1 Iespējama definīcija	6
1.2 Mācību programmas būtiski elementi	6
2. Vadlīnijas pieaugušo izglītības programmu nodrošināšanai	8
2.1 Pieaugušo apmācība	8
2.2 Uz rezultātiem balstītas programmas plānošana.....	8
2.3 Mācību programmā iekļaujamā informācija	9
Atsauces	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.4
3. Izpētes un pilot-kursu ieteikumi	155
3.1 Mācību programmas pārskata mērķis	155
3.2 Laba pieredze	166
3.3 Kursu mērķa grupas.....	188
3.4 Dalībnieku skaits	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.0
3.5 Uzņemšanas prasības	211
3.6 Mācību programmas piesaiste.....	222
3.7 Mācību rezultāti (<i>tēmas</i>)	233
3.8 Mācību metodes	266
3.9 Mācību materiāli	29
3.10 Novērtējums, viedoklis, kursa sertifikāts.....	300
3.11 Skolotāju / mācību sniedzēju kompetences profils.....	322
4. Standarta mācību programma kultūras darbiniekiem	322
4.1 Mācību programmas nosaukums.....	322
4.2 Mācību programmas atsauce (<i>piesaiste</i>).....	332
4.3 Mācību kursa mērķis.....	333
4.4 Mācību rezultāti	333
4.5 Mērķa grupas.....	343
4.6 Uzņemšanas prasības	343
4.7 Nodarbību veids/ mācību stundas	344
4.8 Pamatsaturs	344
4.9 Mācību metodes	354
4.10 Mācību materiāli	355
4.11 Mācību vide	355
4.12 Sagatavošanās, novērtēšana un turpmākie pasākumi	355
4.13 Sertifikāts par piedalīšanosursos.....	365
4.14 Pasniedzēju kompetences profils.....	365
4.15 Mācību plāna paraugs	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.6
5. Zināšanu tālāk nodošana	398
5.1 Pamatojums un nepieciešamība	398
5.2 Mācību mērķis	398
5.3 Koncentrējieties uz tālāk nodošanu, kā pirms, tā pēc kursiem.....	398

Priekšvārds

Šis Mācību programmas pārskats ir daļa no Erasmus+ programmas attīstības divu gadu (2017. g. septembris – 2019. g. augusts) projekta “Sociālā kapitāla tiltu veidošana ar iesaistošu un kop-radošu kultūru”. Projekta akronīms ir *BRIDGING*.

Projektu atbalstīja Eiropas Savienības Erasmus+ programmas Dānijas Nacionālā aģentūra. Sadarbības partneru loku veido astoņas organizācijas no septiņām ES dalībvalstīm, kuras darbojas līdzdalības mākslu, brīvprātīgās kultūras, liberālas pieaugušo izglītības un pilsoniskās sabiedrības attīstības jomās. Partneri ir:

Kultūras padomju nacionālā asociācija (National Association of Cultural Councils) - Dānija (DK) - sk.: www.kulturellesamraad.dk

Pilsoniskās sabiedrības institūts Interfolk (Interfolk, Institute for Civil Society) - Dānija (DK) - sk.: www.interfolk.dk

Brīvprātīgo mākslu tīkls (Voluntary Arts Network) - Apvienotā Karaliste (UK) - sk.: www.voluntaryarts.org

Alternatīvo izglītības iniciatīvu fonds (Foundation of Alternative Educational Initiatives) - Polija (PL) - sk.: www.fundacjaie.eu

Kultūrpolicies un kultūras pārvaldības institūts EDUCULT (EDUCULT - Institute of Cultural Policy and Cultural Management) - Austrija (AT) - sk.: www.educult.at

Latvijas Piļu un muižu asociācija (Latvian Association of Castles and Manors) - Latvija (LV) - sk.: www.pilis.lv

Slovēnijas Republikas Kultūras pasākumu sabiedriskais fonds (Republic of Slovenia Public Fund for Cultural Activities) - Slovēnija (SI) - sk.: www.jskd.si

Kultūrizglītības un amatiermākslas valsts ekspertīzes centrs (National Centre of Expertise for Cultural Education and Amateur Arts) - Nīderlande (NL) - sk.: www.lkca.nl

Projekta uzmanības centrā ir uzticības mazināšanās mūsu sabiedrībā pēdējo desmit gadu laikā. Dažādu organizāciju, kā ANO, ESAO (OECD), ES u.c., veiktie pētījumi liecina, ka uzticības mazināšanās attiecas ne vien uz parastajiem aizdomās turamajiem kā valdības, uzņēmumi un galvenie plašsaziņas līdzekļi, bet arī uz NVO un, vēl jo vairāk, pieaug neuzticēšanās cilvēku starpā. Bez uzticības nefunkcionē iestādes, sabiedrības sāk šķobīties un cilvēki zaudē ticību viens otram.

Sadarbības partneru loks atbalsta uzskatu, ka Eiropas līdzdalības kultūras joma (amatiermāksla, brīvprātīgā kultūra un mantojums) var šajā ziņā ieviest pārmaiņas. Līdzās amatieru sportam šajā jomā ir iesaistīta lielākā ES dalībvalstu sabiedrības daļa, un pēdējo desmit gadu laikā vislielākais dalībnieku un jaunu asociāciju skaita pieaugums vērojams tieši ar kultūru saistītos pasākumos.

Mūsu nolūks ir, stiprinot līdzdalības un kop-radošās kultūras aktivitātes Eiropas amatiermākslas, brīvprātīgās kultūras un kultūras mantojuma jomā, veicināt sociālo kapitālu un iekļaušanu, saliedēšanu un uzticēšanos,

Projekta vispārējais mērķis ir izstrādāt mācību programmas kultūras nodrošinātāju (vadītāju, konsultantu, skolotāju, pasniedzēju, instruktoru u.c.) tālākizglītībai amatiermākslas, brīvprātīgās kultūras un mantojuma starp-kultūru nozarē attiecībā uz to, kā izmantot/ pielietot jaunas mācību metodes ar augstu sociālā kapitāla savienošanas potenciālu, organizējot līdzdalības kultūras un kop-radišanas pasākumus.

Divu gadu projektam ir četri galvenie posmi:

- 1) DIBINĀŠANA - mājas lapas atvēršana angļu val., tiek pabeigts “Ziņojums par pašreizējo situāciju”, publikācija 7 valodās;
- 2) IZSTRĀDĀŠANA - tiek apkopoti labi piemēri un novatoriskas pieejas, kas tiek publicēti piecos tematiskos apkopojumos, septiņās valodās;

- 3) PĀRBAUDIŠANA - izstrādāt un pārbaudīt mācību programmu septiņu nacionālo pilot-projektu ietvaros, un sagatavot Mācību programmas pārskatu septiņās valodās; izstrādāt ilgtspējīgas Erasmus + kursu paketes;
- 4) IZVĒRTĒŠANA - noorganizēt konferences septiņās valstīs ar reprezentatīvu ārvalstu viesu piedalīšanos; nodrošināt noslēguma dokumentu izplatīšanu un publicēt projekta kopsavilkuma ziņojumu angļu valodā.

Mācību programmas pārskats balstās, pirmkārt, uz pirmajā projekta posmā sagatavotā "Ziņojuma par pašreizējo situāciju" galvenajiem secinājumiem, otrkārt, uz otrā posma tematisko apkopojumu sēriju un, treškārt, uz vietējo pilot-projektu ietvaros organizētajiem kursiem.

Plašākai informācijai sk. projekta mājaslapu: <http://bridgingsocialcapital.eu>

Mēs ceram, ka Mācību programmas pārskats varēs sniegt jaunas zināšanas un iedvesmot citus interesentus plānot saviem darbiniekiem jaunus apmācības kursus, kuru mērķis ir uzlabot uz līdzdalību un kop-radīšanu orientētu pasākumu organizēšanu, kuros būtiskais ir ne tikai tas, ka apmācības procesā tiek mainīta attieksme no individuālā radošuma uz kolektīvo, bet uzmanība pievēršama arī kontaktu veidošanai dalībnieku starpā, kuri citā situācijā parasti atrodas atšķirīgās sociālajās grupās; tātad jāveido sociālā kapitāla saikne ne vien starp līdzīgu personu apakšgrupām, bet arī starp pašreiz nošķirtām sociālajām grupām.

2019. gada janvāris

Hans Jørgen Vodsgaard

1. Mācību programmas definīcijas un nozīme

1.1 Iespējama definīcija¹

“Termins “mācību programma” attiecas uz mācībām un akadēmisko saturu, kas tiek mācīts skolā vai konkrētā kursā vai programmā. Atkarībā no tā, cik plaši pedagogi definē vai pielieto šo terminu, mācību programma parasti attiecas uz zināšanām un prasmēm, kādas būtu jāapgūst apmācāmajam un kura ietver mācību standartus vai mācību mērķus, kuri viņiem būtu jāsasniedz; mācību vienības un priekšmetus, ko skolotāji māca; studentiem uzdotos uzdevumus un projektus; mācību stundās izmantotās grāmatas, materiālus, video, prezentācijas un lasījumus; arī eksāmenus, novērtējumus un citas metodes, kas tiek izmantotas, lai novērtētu skolēnu mācību rezultātus. Individuāla skolotāja mācību programma, piemēram, būtu īpaši mācību standarti, nodarbības, uzdevumi un konkrētā kursa organizēšanai un apguvei nepieciešamie materiāli.”

1.2 Mācību programmas būtība²

Mācību programmas projekts ietver pārdomas vismaz par mērķiem, paredzēto mācību rezultātu, mācību programmu vai saturu, mācību metodēm un novērtēšanu. Katra elementa apraksts seko zemāk.

Mērķi

Mācību programmas mērķi ir iemesli, kāpēc jādodas šajā “ceļojumā”, tās vispārējais mērķis vai pamatojums no studentu viedokļa.

Mācību rezultāti

Mācību rezultāti ir tas, ko apmācāmie apgūs, ja viņi veiksmīgi sekos mācību programmai. Mācību rezultātu noformulēšanā ir labi pielietot sekojošu praksi:

- a) Katrs rezultāts noformulējams tā, lai veiksmīgi studenti spēj to saprast un izdarīt.
- b) Iekļaujiet dažādus iespējamus rezultātus. Visizplatītākie ir kognitīvie mērķi (zināšanas: mācību fakti, teorijas, formulas, principi utt.) un darbību rezultāti (prasmes: apgūt, kā veicamas kādas konkrētas darbības, aprēķini un procesi). Dažos kontekstos svarīgi ir arī emocionālie rezultāti (veidojot attieksmi vai vērtības, piemēram, tādas, kas nepieciešamas konkrētai profesijai).

Mācību programmas saturs

Tas ir programmas “saturs”; tēmas, jautājumi vai priekšmeti, kas tiks aplūkoti mācību procesa laikā. Izvēloties saturu, jāņem vērā šādi principi:

- a) Saturam ir jāatbilst paredzētajiem mācību programmas rezultātiem. Veiksmīga mācību programma ir skaidri vērsta uz plānotajiem, konkrētajiem mācību rezultātiem. Nebūtisku tēmu iekļaušana, lai cik tās nebūtu interesantas, novērš no galvenā un var mulsināt studentus.
- b) Tam jāatbilst programmas vai atsevišķas tās sadaļas līmenim. Veiksmīga mācību programma ir progresīva, tā virza studentus uz priekšu un balstās uz to, kas ir bijis iepriekš. Materiāls, kas ir pārāk orientēts uz pamat-zināšanām vai pārāk attīstīts

¹ Izglītības reformas tekstā izmantoto terminu skaidrojums – sk. <http://edglossary.org/curriculum/>

² Sk. arī <http://www.tlso.manchester.ac.uk/map/teachinglearningassessment/teaching/curriculumdesign>

apmācāmo pašreizējam līmenim, liek viņiem garlaikoties vai apmulst un mazina motivāciju mācīties.

- c) Tam jābūt aktuālam un, ja iespējams, jāatspoguļo jaunākie pētījumi.

Mācību metodes

Tie ir līdzekļi, ar kuriem studenti iesaistīsies mācību programmā, t. i., mācību programmā ietvertie mācību pieredzes veidi. Lai gan ar to ir domāti studentu apmācības veidi (lekcijas, laboratorijas darbi, praktiskie darbi, utt.), ir svarīgi paturēt prātā, ka galvenā uzmanība ir pievēršama mācīšanās procesam un paņēmieniem, kā to veicināt. Piemēram:

- a) Individuālās mācības ir svarīgs elements lielākajā daļā mācību programmu, un tās jāplāno ar tādu pašu rūpību kā citi mācīšanās veidi. Labs veids ir uzdot konkrētus uzdevumus nevis pilnībā paļauties uz to, ka studenti paši izvēlēsies, kā labāk izmantot savu individuālo mācību laiku.
- b) Svarīgas ir arī mācības grupā. Studenti mācās viens no otra tādā veidā, kādā viņi nevar iemācīties vieni vai no pasniedzējiem, un grupu projektu un citu pasākumu integrēšana mācību programmā var to ievērojami uzlabot.
- c) Mācības tiešsaistē ieņem arvien nozīmīgāku vietu daudzās mācību programmās, un to izmantošana ir rūpīgi jāplāno, ja vēlamies sasniegt maksimālu efektu. Tiešsaistes materiāli var būt vērtīgs atbalsts apmācībā un var tikt veidoti tādā veidā, lai ietvertu uzdevumus ar pašnovērtējuma iespējām (sk. zemāk).

Novērtējums

Visefektīvāk mācības notiek, ja studenti saņem atsauci, t. i., ja tiek saņemta informācija par to, kas jau ir (un kas nav) apgūts. Šis informācijas ģenerēšanas procesa rezultāts ir novērtējums, un tam ir trīs galvenās formas:

- a) *Pašnovērtējums* - ar tā palīdzību students mācās sekot savām mācībām un novērtēt savas zināšanas. Tam ir jābūt nozīmīgam mācību programmas elementam, jo mūsu mērķis ir sagatavot absolventus, kuri ir pietiekoši domājoši un paškritiski.
- b) *Pārējo studentu vērtējums*, kad sekmes un panākumi tiek vērtēti savstarpēji. Šo metodi var uzskatīt kā turpinājumu pašnovērtējumam un šeit nepieciešama uzticēšanās un savstarpēja cieņa. Pētījumi liecina, ka studenti var iemācīties vērtēt un viņu vērtējums var būt tikpat uzticams kā pedagoga veiktais.
- c) *Pedagoga novērtējums*, kurā pasniedzējs vai viņa palīgs sniedz komentārus un atsauksmes par studenta darbu.

Vērtēšana var būt attīstību veicinoša (nodrošina atgriezenisko saiti un palīdz studentam apgūt vairāk zināšanas) vai summējoša (izsaka vērtējumu par studenta sasniegumiem, vadoties pēc noteiktiem kritērijiem). Daudzi uzdevumi, kas paredzēti novērtēšanai, paredz abus novērtēšanas elementus, piemēram, izpildītais uzdevums ir novērtēts ar atzīmi un atdots studentam ar detalizētiem komentāriem.

Summējošais novērtējums parasti ietver atzīmju vai pakāpju piešķiršanu. Tas palīdz pedagogiem pieņemt lēmumus par studentu progresu apgūstot mācību programmu un noteikt sasniegto līmeni, bet tiem ir ierobežota izglītošanas vērtība.

Studenti parasti vairāk iegūst no attīstību veicinošajām atsauksmēm, kas palīdz izprast veiktā darba stiprās un vājās puses, nekā zinot tam piešķirto atzīmi vai pakāpi.

2. Vadlīnijas pieaugušo izglītības programmu nodrošināšanai

Šo vadlīniju uzmanības centrā ir apmācību kursi pieaugušajiem, un to pamat-peeja ir orientācija uz apmācāmajiem un uz rezultātiem balstītas mācīšanās principiem. Uz rezultātiem balstīta mācīšanās ir orientēta uz novērtējamiem mācību rezultātiem, kuri studentiem jāsasniedz mācību procesa gaitā.

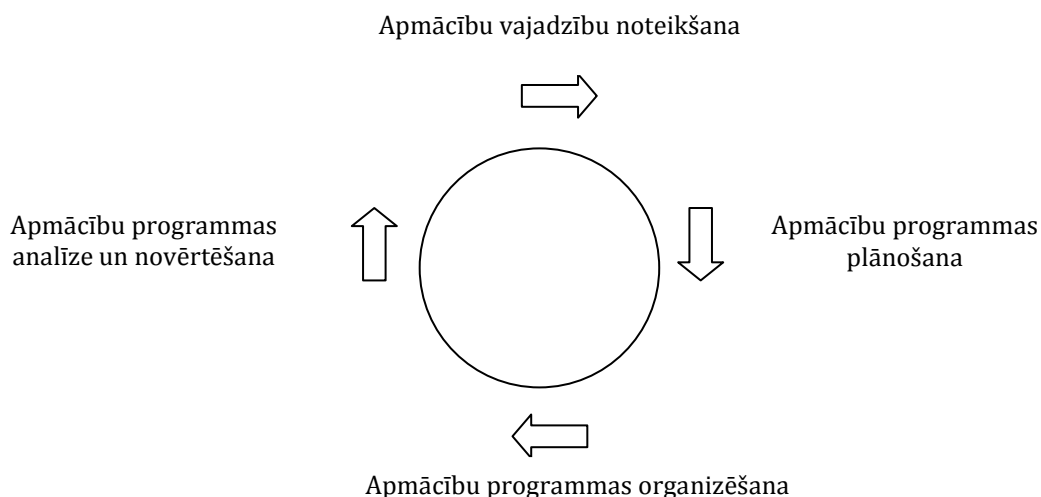
2.1 Pieaugušo apmācība

Mācīšanās ir dalībnieku attieksmes/viedokļa maiņa un zināšanu un/vai prasmju palielināšana, ko iegūst apmācības rezultātā (*Kirkpatrick, 1998*). Šīs pārmaiņas palīdz izglītojamajiem labāk tikt galā ar dzīves problēmām (*Knowles, Holton, & Swanson, 1998*).

Pieaugušo apmācība atšķiras no bērnu mācīšanās. Pieaugušiem apmācāmajiem ir augsts pašapziņas līmenis un iepriekšēja pieredze, bez tam viņus interesē salīdzināt savu pieredzi ar to, kas tiek mācīts; viņi dod priekšroku mācībām, kuras ir noderīgas viņu darbā vai pilsoniskajā ikdienas dzīvē, un viņus arī interesē mācības, kurās tiek risinātas problēmas (*Illeris, 2004; Knowles et al., 1998*).

Pieaugušie ir motivēti piedalīties mācībās dažādu iemeslu dēļ. Pieaugušo izglītojamo interese par mācībām ir saistīta ar nepieciešamību paaugstināt savu kvalifikāciju, apgūt konkrētas prasmes, pavadīt jēgpilni laiku kopā ar citiem vai labāk saprast kaut ko, kas līdz tam ir bijis neskaidrs. Kaut arī pieaugušie reaģē uz ārējiem motivatoriem (kā piem., labākas karjeras iespējām un lielāku algu), viņus vairāk ietekmē iekšējie motivatori, ar kuru palīdzību viņi saprot, ka mācīšanās ir nepieciešama viņu pašu attīstībai (*Knowles et al., 1998*).

Mācību procesu var iedalīt četros savstarpēji savienotos posmos:

1. attēls: Mācību process pieaugušo izglītībā no organizētāju viedokļa (*Pilli et al., 2013*)

2.2 Uz rezultātiem balstītas programmas plānošana

Īpaša apmācības programma sākas ar to, ka tiek noteikti mērķi un tiek informētas programmā ieinteresētās puses: apmācāmajiem, apmācību nodrošinātājiem, līgumslēdzējiem, sponsoriem un citām ieinteresētajām grupām ir jābūt skaidrībā par mācību programmas mērķi un efektivitāti. Ir svarīgi ņemt vērā izglītojamo iepriekšējo pieredzi un, ja iespējams, iesaistīt izglītojamos mērķu izvirzīšanas procesā (*Kirkpatrick, 1998*).

Ja apmācību programmu pasūta uzņēmums vai apvienība, mērķa grupa ir jau definēta, un līgumslēdzējs ir noteicis savus mērķus. Šajā gadījumā apmācību sniedzējiem ir jāprecizē mācību saturs, mācību rezultāti un mācīšanas metodes, kā arī jāizlemj, kādas ir prasības mācību programmas apgūšanai. Apmācība notiek saskaņā ar mācību programmu. Izstrādājot mācību programmu, tiek ņemta vērā gan mērķa grupa ar savām vajadzībām, gan mācību rezultāti (*Pilli et al., 2013*).

Uz rezultātiem vērstas mācību programmas mērķim ir jāapraksta, ko paredzēts sasniegt līdz apmācību beigām – mērķi tiek noteikti, ņemot vērā dalībnieku sagaidāmos mācību rezultātus. Viss mācību process ir koncentrēts uz to, lai šie rezultāti tiktu sasniegti vislabākajā veidā (*Suskie, 2009*).

2.3 Mācību programmā iekļaujamā informācija

Parasti tālākizglītības mācību programmā ir iekļauta vismaz šāda informācija:

- 1) mācību programmas nosaukums;
- 2) mācību programmas grupa un tās sastādīšanas pamatojums;
- 3) apmācības mērķis un sasniedzamie rezultāti;
- 4) mācību rezultāti/ieguvumi;
- 5) prasības, kas nepieciešamas studiju uzsākšanai, ja tās nepieciešamas mācību rezultātu sasniegšanai;
- 6) kopīgais mācību apjoms, t.sk. norādot lekciju, prakses un patstāvīgā darba proporcionālās attiecības;
- 7) mācību saturs;
- 8) mācību un mācīšanas metodes;
- 9) mācību vides apraksts;
- 10) mācību materiālu saraksts, ja tādi nepieciešami mācību programmas apguvei;
- 11) nosacījumi, lai mācību kurss tiktu atzīts kā pabeigts, un kāds dokuments tiks izsniegts, lai šo faktu apstiprinātu;
- 12) tālākizglītībai nepieciešamās kvalifikācijas, mācību vai darba pieredzes apraksts;
- 13) apmācību rezultātu novērtējums;
- 14) kursa novērtējums.

1. Mācību programmas nosaukumam

jābūt uzmanību piesaistošam, kā arī informatīvam, un tam jāatspoguļo kursa saturs.

2. Mācību programmas piesaiste

var izrietēt no mācību kursa mērķiem; mācību programmu var izveidot, pamatojoties uz profesionālās kvalifikācijas standartu, noteiktu profesionālās kvalifikācijas standarta daļu, valsts vai skolas mācību programmas moduli vai noteiktu daļu no šīs mācību programmas. Ir arī atļauts atsaukties uz tiesību aktos noteiktām valsts prasībām.

Tomēr brīvprātīgās kultūras jomā reti var atrast īpašus mācību programmu standartus, tāpēc šeit mācību sniedzējiem ir augstā līmenī jādefinē savi kvalifikācijas standarti.

3. Apmācību nolūks un mērķi

Apmācību nolūks un mērķi ietver sevī vispārējo mācību mērķi vai to vajadzību un attiecīgajai situācijai precizētu mācību mērķi.

4. Apmācību rezultāti

Apmācību rezultāti tiek formulēti atbilstoši mācību procesa mērķim, un tiem jābūt izmērāmiem, novērtējamiem un sasniedzamiem ierobežotā laika posmā. Parasti tiek minēti 4-6 rezultāti. Šie rezultāti kalpo par pamatu, lai izvēlētos atbilstošas mācīšanas un mācību metodes, kā arī lemtu par novērtēšanas metodēm un studiju struktūru un saturu.

Mācību programmā var izcelt gan mērķus, gan mācību rezultātus. Mācību rezultāti izskaidro un precizē mērķi.

5. Uzņemšanas prasības

var būt atkarīgas no mācību konteksta un mērķa grupas. Piemēram, ja mācību programma ir paredzēta kultūras darba profesionāļiem, tad no viņiem sagaidāma iepriekšēja pieredze šajā jomā. Tomēr vairumā gadījumu nav nepieciešams noteikt šādas stingras uzņemšanas prasības.

6. Mācību kopējais apjoms

Tālākizglītību parasti mēra akadēmiskajās stundās, t.i., viena akadēmiskā stunda ir 45 minūtes. Tāpēc nepieciešams uzsvērt, ka mācību programmā ir ņemts vērā izglītojamo, nevis pasniedzēju darba laiks.

Mācību procesu var iedalīt sekojoši:

- 1) darbs auditorijā - mācīšanās fiziskā un datorizētā mācību vidē, ko vada un pārrauga pasniedzējs;
- 2) praktiskā apmācība mācību vidē - nodarbības skolas telpās vai citās mācību vietās (praktiskā mācību vide);
- 3) praktiskā apmācība darba vidē - mācīšanās darba vietā vai pilsoņu biedrībā vietējā instruktora uzraudzībā;
- 4) patstāvīgs darbs - izglītojamie patstāvīgi veic dažādus uzdevumus, kuriem ir noteikti konkrēti mērķi, un pasniedzēji komentē paveikto (to var veikt arī datorizētā mācību vidē).

7. Mācību saturs (programma)

Tam ir jāsaturs informācija par galvenajām tēmām, jautājumiem vai priekšmetiem kuri tiks apskatīti mācību procesā.

8. Mācību un mācīšanas metodes

Izvēloties metodes jāņem vērā mācību procesa mērķis, tematiskā joma un tēma, izglītojamo darba pieredze un sagatavotības līmenis, pieejamie resursi, mācību vide un arī viņa/viņas paša kompetence (*St. Clair 2015*).

Izvēloties mācīšanas metodes un plānojot apmācību procesu, būtu jāpatur prātā vispārējā aina (mācību programma un galvenā tēma, vispārējā tematiskā joma, mērķi un mācību rezultāti).

Ņemot vērā kopējo ainu, būtu pat jāizstrādā plāns katrai mācību dienai. Mērķim vajadzētu būt līdzsvara panākšana starp mācīšanas metodēm un apmācību kursu kopumā.

Parasti izšķir uz pasniedzēju vērstas un uz apmācāmo vērstas mācīšanas metodes. Piemēram, lekcijas, demonstrējumi, diskusijas utt. ietilpst uz pasniedzēju vērsto metožu kategorijā; savukārt grupu darbs (prāta vētras, semināri, diskusijas, debates, paneļdiskusija u.tml.) un individuālie uzdevumi (analīzes, mandala utt.) ietilpst uz apmācāmo vērsto metožu kategorijā.

9. Mācību vide

Mācību vide var būt vienkārši mācību telpa, tā var būt datorizēta, vai abējādi, un vides proporcijas var norādīt ar nodarbību apjomu. Atkarībā no mācību veida svarīgi ir norādīt, vai mācības notiek auditorijā, dator-telpā, laboratorijā vai kur citur. Ja mācības notiek gan auditorijā, gan laboratorijā, ir īpaši jānorāda kāda veida iekārtas/materiālus apmācāmie varēs izmantot kursa laikā. Apmācāmos interesē arī grupas lielums.

Plānojot mācību procesu, ir svarīgi paturēt prātā, ka cilvēki parasti daudz labāk atceras lietas tādā veidā, kā tas tika apgūts pirmajā reizē. Ja mācību rezultāti paredz, ka dalībnieki varēs izmantot jaunās zināšanas savā praktiskajā darbā, studiju galvenajā daļā jāiekļauj praktiskā apmācība (*Pilli et al., 2013*).

10. Mācību materiāli

Mācību materiāliem jāveicina zināšanu apguves process. Lai nodotu informāciju, papildus mācību grāmatām, vadlīnijām un citiem drukātiem materiāliem var izmantot dažādus datorizētus, t.sk. interneta resursus, kā attēlus, videoklipus, speciālus mācību materiālus (*St. Clair, 2015*).

Mācību programmā iekļautajiem un mācību laikā izmantotajiem materiāliem jābūt dalībniekiem pieejamiem un viegli iegūstamiem (piemēram, izdales materiāli vai no interneta lejupielādējami materiāli).

Mācību materiālus var norādīt mācību programmā vai kursa reklāmā. Turklāt jānorāda, vai šos materiālus nodrošina mācību iestāde, vai arī dalībniekiem tie jāņem līdž pašiem, kā arī, vai maksa par materiāliem ir iekļauta mācību maksā, vai arī par tiem ir jāmaksā atsevišķi.

11. Kurša sertifikāts vai apliecinājums par dalību

Pēc kursu pabeigšanas personai tiek izsniegts mācības apliecinošs dokuments. Sertifikātam ir jābūt pietiekoši informatīvam, lai kursu dalībnieks varētu paskaidrot jebkurai ieinteresētajai personai, kādas zināšanas vai prasmes ir apgūtas mācību laikā.

Sertifikāts ir dokuments, kas apliecina, ka tālākizglītības kurss ir pabeigts, un to var izsniegt personai, ja mācību rezultāti tikuši novērtēti un ir izpildītas visas mācību programmā paredzētās prasības.

Izziņa/Apliecinājums par dalību tālākizglītībā izsniedzama personai, ja mācību rezultātu izpilde netiek vērtēta vai arī, ja persona nav izpildījusi visas programmā paredzētās prasības. Izziņā var iekļaut informāciju par tām tēmām, kuras apmācāmais tiešām apguvis mācību procesa laikā.

12. Pedagogu kompetence

Kompetence nosakāma pēc sekojošiem kritērijiem, kuri norādāmi arī mācību programmā:

- 1) Izglītība (tai skaitā tālākizglītība un mācības);

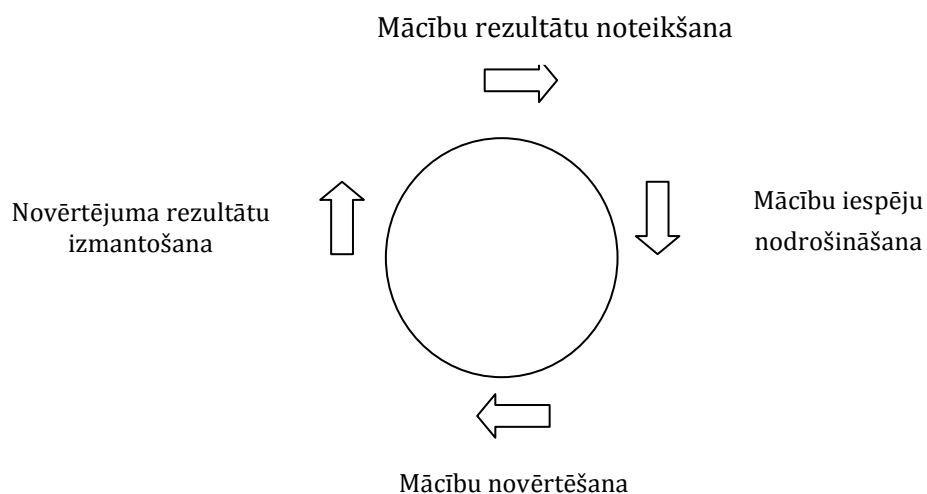
- 2) Profesionālā kvalifikācija (profesionālo prasmju sertifikāts);
- 3) Pasniedzēja praktiskā pieredze mācību kursā aplūkojamo tēmu jomā.

13. Novērtējums

Novērtējums ir ļoti svarīga mācību procesa sastāvdaļa (*Drenkhan, 2016*). Novērtējums ir būtisks, jo tas dod iespēju (*Tummons, 2011*):

- 1) noskaidrot, vai apmācība tiešām ir notikusi;
- 2) noskaidrot apmācāmā vajadzības;
- 3) izsniegt sertifikātu, t.i. oficiāli apliecināt dalību mācību procesā;
- 4) turpināt mācības un apliecināt kvalifikācijas līmeni;
- 5) novērtēt progresu mācību kursa mērķu sasniegšanā;
- 6) motivēt un iedrošināt apmācāmos.

Novērtējumu var raksturot kā nepārtrauktu četru soļu ciklu (2. attēls): pirmkārt, ir noteikti skaidri un izvērtējami mācību rezultāti, un pēc tam apmācāmajiem tiek nodrošinātas iespējas šos rezultātus sasniegt. Informācija un apliecinājums (*par progresu*) tiek pastāvīgi apkopoti un analizēti, lai noskaidrotu, vai starprezultāti mācību gaitā atbilst sagaidāmajām prognozēm – atkarībā no rezultātiem mācības tiks virzītas tālāk (*Suskie, 2009*).

2. attēls: Novērtēšana kā četru soļu cikls (*Suskie, 2009*)

Novērtēšanas metodei ļoti tuvu jāatspoguļo reālā darbība vai situācija, kurā apmācāmajam būs jāpielieto mācību laikā iegūtās zināšanas un/vai prasmes (*Stenström, 2005*).

Vērtēšanas metožu izvēle ir atkarīga no tematiskā lauka, studiju grupas lieluma un mācību vides nosacījumiem (*Tummons, 2011*). Novērtēšanas metodes var iedalīt divos veidos:

- 1) galvenā uzmanība pievērsta procesa novērtēšanai, piemēram, praktiskajam darbam, praktisko prasmju demonstrēšanai, intervijai; vērtēšanas kritērijos tiek aprakstītas apmācāmā darbības (piemēram, "sakārto savu darba vietu");

- 2) galvenā uzmanība tiek pievērsta vērtēšanas kritērijos atspoguļoto rezultātu novērtēšanai (piemēram, “mapē ir iekļauta paš-analīze, kurā izglītojamais salīdzina savas kompetences mācību procesa sākumā un beigās”).

Izglītojamie jāinformē par mācību sasniegumu novērtēšanas kritērijiem jau kursu sākumā. Mācību laikā apmācāmie saņem atsauksmes par saviem panākumiem, ko sauc par formatīvo novērtējumu.

Apkopojošais novērtējums tiek pielietots mācību procesa nobeigumā, kad izglītojamie saņem atsauksmes par jauno zināšanu/prasmju apguves līmeni, un tiek izdarīti secinājumi par to, cik lielā mērā viņi ir sasnieguši mācību rezultātus. Atgriezeniskā saite palīdz izglītojamajiem izprast stiprās un vājās puses un sniedz apmācību sniedzējiem informāciju par to, kā kurss bijis organizēts (Suskie, 2009).

14. Apmācību kursa novērtējums

Apmācību efektivitātes novērtējums sākas jau sagatavošanas posmā, formulējot novērtējuma mērķi, vērtēšanas kritērijus un darbības rādītājus un izvēloties atbilstošus informācijas vākšanas veidus.

Apmācību gadījumā ir iespējams izvērtēt: mācību vidi, mācību nodrošinātājus, mācību materiālus, moderno tehnoloģiju pielietojumu, mācību organizāciju (administratīvo aspektu) un vērtēšanas kritērijus. Ilgtermiņā mācību panākumi tiek vērtēti, ņemot vērā to, kā dalībnieki pēc apmācības kursa pabeigšanas pielieto jaunās zināšanas, prasmes, viedokļus un uzskatus, kā arī to, kādas pārmaiņas, viņu darbībā notiek mācību rezultātā (Kirkpatrick, 1998).

1. tabula: Kirkpatricka mācību vērtēšanas modelis (Kirkpatrick, 1998; Forsyth et al., 1995)

Līmenis	Vērtējuma saturs	Datu ievākšana
1. līmenis – reakcija	Dalībnieku domas un izjūtas uzreiz pēc mācībām.	Dalībnieku atsauksmes mācību laikā un noslēgumā, mutiski vai rakstveidā.
2. līmenis - mācības	Mācību rezultātā vērojams dalībnieku zināšanu un/vai prasmju pieaugums un izmaiņas viņu attieksmē.	Zināšanu pārbaudes, eksāmeni, lomu spēles, intervijas (vai citas šāda veida metodes) mācību laikā. Pārbaudes (vēlams) pirms un pēc mācībām.
3. līmenis- izmaiņas uzvedībā	Zināšanu un prasmju pielietošana darbā (mācību rezultātā notikušās pārmaiņas darba izpildē).	Apmācību dalībnieki tiek novēroti un vērtēti savā tiešajā darba vidē 3-6 mēnešus pēc apmācības pabeigšanas.
4. līmenis – rezultāti	Apmācības noslēguma rezultāti, t.i. uzņēmuma, kurā dalībnieks strādā, ieguvumi.	Izmaksu samazināšanās, apgrozījuma vai ražošanas pieaugums, uzlabota darba kvalitāte, inovāciju ieviešana.

Efektivitātes novērtējuma mērķis ir sniegt informāciju dažādām ieinteresētajām personām, lai uzlabotu to sniegumu (Drenkhan, 2016):

- cilvēkresursu menedžeriem, personāldaļu vadītājiem, līgumslēdzējiem – lai uzlabotu dažādu apmācību plānošanas kvalitāti, izvēlētos apmācību sniedzējus;
- dalībniekiem - lai motivētu sevi un veiktu pašanalīzi;

- vadītājiem lai plānotu organizācijas (*uzņēmuma, iestādes*) darbību, attaisnotu izdevumus;
- apmācību nodrošinātājiem – lai labāk plānotu un organizētu turpmākos apmācību kursus un izvēlētos pasniedzējus;
- pasniedzējiem – lai uzlabotu savu darbu.

Atsauces

- Drenkhan, E. (2016). "Adult educators` teaching and assessing practices in work-related training organised in the vocational schools on the example of the field of construction". Unpublished master`s thesis. Tartu Ülikool.
- Forsyth, I., Jolliffe, A., Stevens, D. (1995). *Evaluating a course. Practical strategies for teachers, lecturers and trainers.* London: Kogan Page Limited.
- Illeris, K. (2004). *Adult education and adult learning.* Florida: Krieger Publishing Company.
- Kirkpatrick, D. (1998). *Evaluating Training Programs: The Four Levels.* San Francisco: Berrett-Koehler Publishers, Inc.
- Knowles, M. S., Holton, E., & Swanson, R. (1998). *The Adult Learner: The Definitive Classic in Adult Education and Human Resource Development.* USA: Butterworth- Heinemann.
- Pilli, E., Aruväli, S., Kaldas, H., & Reppo, S. (2013). *Additional training curriculum. Guidance material.* Tartu: Ministry of Education and Research.
- St. Clair, R. (2015). *Creating Courses for Adults. Design for learning.* San Francisco: Jossey- Bass A Wiley Imprint.
- Stenström, M-L. (2005). *Assessment of Work-Based Learning in Vocational Education Training as a Subject for Research: Quality Assurance and Practice- Oriented Assessment in Vocational Education and Training.* P. Puohotie (Toim), *Learning the skills. Special Edition of the Finnish Journal of Vocational and Professional Education* (lk 99-105). Helsinki: Finnish Vocational Education Research Association OTTU.
- Suskie, L. (2009). *Assessing student learning: a commonsense guide.* San Francisco: Jossey- Bass A Wiley Imprint.
- Tummons, J. (2011). *Assessing Learning in the Lifelong Learning Sector.* London: Learning Matters.

3. Izpētes un pilot-kursu ieteikumi

Pilot-kursu noslēgumā projektu grupas kursu nodrošinātāji aizpildīja aptaujas lapas, kurās dalījās ar rekomendācijām par to, kā veidot mācību programmas un attīstošas apmācību paketes mazapdzīvotu reģionu/apgabalu kultūras darbiniekiem par tādu starp-kultūru pasākumu organizēšanu, kuriem būtu papildus piensums kopienas dzīvē.

Šajā nodaļā mēs iepazīstināsim ar kursu nodrošinātāju ieteikumiem, atsaucoties uz augstāk minētajām mācību programmas vadlīnijām un plāniem apstiprinātajā projekta iesniegumā.

Aptaujas anketā ietvertie jautājumi ir izcelti kursīvā un redzami ierāmētajā tekstā katras nodaļas sākumā, un tālāk seko mācību nodrošinātāju sniegto ieteikumu kopsavilkums.

Kursu nodrošinātāji norādīti ar attiecīgās organizācijas akronīmu:

- **KSD** / *Kulturelle Samråd i Danmark* (DK - Dānija),
- **VAN** / *Voluntary Arts Network* (UK - Apvienotā Karaliste),
- **FAIE** / *Foundation of Alternative Educational Initiatives* (PL - Polija),
- **EDUCULT** / *EDUCULT - Denken und Handeln im Kulturbereich* (AT- Austrija),
- **LACM** / *Latvian Association of Castles and Manors* (LV- Latvija),
- **JSKD** / *Republic of Slovenia Public Fund for Cultural Activities* (SI - Slovēnija),
- **LKCA** / *St.Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst* (NL - Nīderlande).

3.1 Mācību programmas pārskata mērķis

Pilot-kursu mācību nodrošinātāju aptaujas lapas sākumā tika izklāstīts šī Mācību programmas pārskata vispārējais mērķis, kas pieteikumā bija definēts kā pārbaudītas un pilnveidotas mācību programmas un standarta mācību paketes nodrošināšana, kā izmantot jaunu līdzdalības kultūras un kop-radīšanas mācību metodiku, kuras pievienotā vērtība ir sociālā iekļaušana, kultūru tuvināšana un nošķirtības mazināšana.

- *Mācību nodrošinātāji tika aicināti komentēt šo mērķi un noteikt, vai tas ir jāpielāgo, vai jāizstrādā detalizētāk.*

Kopumā visi mācību nodrošinātāji piekrita mērķim pārbaudīt un detalizētāk izstrādāt mācību programmu, kas izklāstīta Mācību programmas vadlīnijās, bet viņi apšaubīja, vai pielietotās mācību metodes patiešām ir jaunas un inovatīvas.

LKCA minēja, ka “ir apšaubāmi... cik lielā mērā mēs varam runāt par jaunām mācību metodēm. Protams: mēs izstrādājam īpašu apmācību, kurai ir dažas specifiskas iezīmes, bet mēs negribam apgalvot, ka tā ir jauna, jo vispārējā pieeja (mācīšanās darot un pārdomājot) pieaugušo izglītībā šķiet diezgan pierasta.”

VAN atzīmēja, ka “līdz šim gūtie secinājumi, iespējams, nav mums parādījuši krasi atšķirīgus veidus, kā attīstīt vai īstenot kop-radošus pasākumus, taču labākajiem projektiem ir izcēlušies dažas būtiskas iezīmes kurus varētu palikt nepamanītas. Mācību programmas pārskatā būtu jāiekļauj šie (*īpašie*) pasākumu organizācijas un norises vietu raksturojumi, lai iedvesmotu esošo kultūras projektu veidotājus pasākumus veidot iekļaujošākus (paredzot sociālo integrāciju, kultūru kopību un nenošķiršanu). Lai veidotu viesmīlīgu un labvēlīgu atmosfēru, kas ir ļoti būtiska pasākuma veiksmīgai norisei, daudz ir atkarīgs no iesaistītajām personībām, noskaņas un pasākuma vietas. Daudzējādā ziņā to ir grūti iemācīt, bet mēs varam sniegt padomus un ieteikumus, t.sk. arī par praktiskiem jautājumiem, kas būtu veicami jau agrīnā posmā, lai pasākumam jau pamati būtu labi.”

JSKD atbalstīja domu, ka “šobrīd mēs nevaram apgalvot, ka esam nodrošinājuši jaunu metodiku. Kas būtu jāuzsver, ir tas, ka kop-radošos kultūras pasākumos ir vērojama sociālo rezultātu klātesamība, taču jaunais elements ir tas, ka ieguvumi sociālajā jomā ir plānojami un ir jāplāno. Pēdējos gados mēs esam redzējuši arvien vairāk kultūras projektu, kuros sociālā ietekme, ko varam pārvērst sociālajā kapitālā, kļūst arvien svarīgāka. “*Bridging*” ir viens no pirmajiem projektiem, kura mērķis ir nodrošināt mācību metodiku šai sociālajai ietekmei līdzdalības kultūras jomā.”

3.2 Laba pieredze

Labās pieredzes noskaidrošana kultūras pasākumiem ar augstu sociālā kapitāla potenciālu ir bijusi gan “Ziņojuma par pašreizējo situāciju”, gan tam sekojošo tematisko apkopojumu sērijas uzmanības centrā.

3.2.1 Galvenie “Ziņojuma par pašreizējo situāciju” atzinumi/ secinājumi

Pētījumā norādīts (saskaņā ar partneru atbildēm), ka laba kultūras pasākumu pieredze un organizācija amatiermākslas, brīvprātīgās kultūras un mantojuma starp-kultūru jomā ar augstu sociālā kapitāla potenciālu, ietver:

1. “Sociālu satvaru”, kad pasākumi ir lokāli un balstās uz kopienu.
2. “Vietēju kontekstu”, kad pasākumi balstās uz vietējām vērtībām, tradīcijām, vēsturi, lai cilvēki varētu just, ka tas attiecas uz viņiem, un tiem ir saistība ar viņu dzīvi.
3. Sākotnējai idejai jāizriet no galalietotāju vajadzībām un talantiem (sākotnējo vajadzību analīze).
4. Dažāda dalībnieku struktūra, kurā tiek ņemtas vērā vai pat pārspētas ļoti dažādu mērķgrupu vēlmes, tostarp, liela nozīme ir viesmīlīgai un atbalstošai atmosfērai attiecībā uz visiem pasākuma dalībniekiem.
5. Iespēju došanu dalībnieku pašu iniciatīvām, nodrošinot dalībnieku aktīvu līdzdalību (izstrādājot viņiem būtiskus mērķus, nodrošinot brīvību un elastību, piedalīšanos lēmumu pieņemšanas procesos). Augšupvērstas organizācijas princips.
6. Pasākumiem jābūt vairāk iesaistošiem nevis apmācošiem (jo vairāk pasākums līdzinās “mācību stundai”, jo mazāk tas būs vērsts uz sadarbību).
7. Par pasākuma centrālo uzdevumu nav apzināti jāizvirza sociālā kapitāla saikņu veidošana vai dažādu sabiedrības grupu un slāņu pulcināšana. Galvenā uzmanība ir pievēršama radošajai nodarbībai, tam, lai tās dalībnieki izjustu prieku darboties, bet vienlaikus, lai veiksmīgas radošas pieredzes rezultātā nepiespiesti veidotos arī savstarpēji kontakti un uzticēšanās dažādu sociālo slāņu pārstāvju starpā.

3.2.2 Tematisko apkopojumu galvenie secinājumi

Kursu nodrošinātāju aptaujas lapā bija arī atsauce uz (*piecu*) tematisko apkopojumu sēriju un tika uzdots jautājums: „Jūs esat bijis redaktors un/vai līdz-redaktors vienam no pieciem tematiskajiem Apkopojumiem, kur, aprakstot atsevišķos pasākumus un it īpaši sadaļā par būtiskajiem secinājumiem, tika formulētas dažas šiem projektiem un pasākumiem kopīgas un raksturīgas iezīmes, kuras bijušas īpaši noderīgas sociālā kapitāla tiltu veidošanai.

- *Lūdzu, miniet vismaz 3 kopīgas vai raksturīgas tiltus veidojošu pasākumu iezīmes, kurām kursos - prezentācijās, grupu darbā utt., būtu jācenšas pievērst uzmanību.*

VAN Apkopojumā par starp-sociālo tēmu saskatījies trīs bieži sastopamas un raksturīgas iezīmes, kuras raksturo veiksmīgus tiltus veidojošus pasākumus:

- *Novērtēšana* - ir svarīgi vienlīdzīgi un atklāti novērtēt katra dalībnieka apņemšanos. Laiks lielākajai daļai cilvēku ir ļoti vērtīgs, tāpēc negaidiet, ka viņi to izniekos pasākumam, kas

nedod gandarījumu. Kop-radīšanas principam vajadzētu būt priekšplānā, un katra ieguldījums ir jānovērtē, ne tikai izraudzītā līdera.

- *Integrācija* - tas attiecas gan uz vidi, kas veidota kā pasākuma sastāvdaļa, gan uz koordinatoru un viņu asistentu personīgajām prasmēm. Ir ļoti svarīgi, lai būtu pareizā pieeja un attieksme (kā tas konstatēts pētījumos), kas nodrošinātu to, lai dalībnieki no dažādām sociālajām grupām sajustu, ka viņi var uzticēties un iesaistīties radošā darbā kā līdztiesīgi, neskatoties uz pastāvošajām atšķirībām un aizspriedumiem.
- *Prieks* - atkārtoti parādījās kā virzītājspēks lielākajā daļā pasākumu. Kopā ar līdzdalību sportā no radošām aktivitātēm var gūt lielu sociālu labumu sabiedrības saliedēšanā, vienlaikus tās ir arī vēlams brīvā laika pavadīšanas veids, jo uzskatāmas par kaut ko, kas sagādā prieku, nevis par recepti problēmu risināšanai.

LACM minēja trīs līdzīgas īpašības:

- Uzticības un atzinības izpausme.
- Visu iespējamo dažādo grupu iesaistīšana pēc iespējas agrākā laika periodā.
- Viesmīlīgu, draudzīgu atmosfēru un vidi visiem dalībniekiem visa procesa laikā.

FAIE kā “panākumu atslēgu”, organizējot kultūras/mākslas pasākumu ar tiltus veidojošu dimensiju, uzsvēra saikni ar kopienu, kā arī:

- Atvērtu un pieņemošu atmosfēru.
- Aktīvu brīvprātīgo piesaistīšanu kā no vietējās kopienas, tā no ārpuses.
- Labu sadarbību ar galvenajām ieinteresētajām pusēm uz vietas (pašvaldību, uzņēmumiem, vietējiem iedzīvotājiem utt.).
- Dažādu cilvēku (*pasākumam*) sekojoša ilgtermiņa iesaistīšanās (*organizatoriskajā darbā*), lai šie pasākumi gūtu atzinību un būtu ilgtspējīgi.
- Veidu dažādību, kā iesaistīties gan mākslinieciskās, gan organizatoriskās un tehniskās aktivitātēs, kā arī nodarbību piedāvājumu, kas būtu piemērots visām vecuma grupām, lai ikviens varētu atrast ko interesantu sev.
- Novērtēt un atzīt kop-radošo pasākumu ekonomiskās, sociālās un dzīves vērtības.

EDUCULT minējis šādas raksturīgas tiltus veidojošu pasākumu iezīmes:

- Radi kopā!
- Vērtējiet katra indivīda idejas kā līdzvērtīgas!
- Jau plānošanas fāzē iekļaujiet cilvēkus no dažādām sociālajām grupām!
- Iesaistiet mākslinieciskās, organizatoriskās un tehniskās aktivitātēs!
- Veidojiet atvērtu un pieņemošu atmosfēru!
- Atzīstiet kop-radošo pasākumu sociālos, ekonomiskos un dzīves ieguvumus!
- Sadarbojieties ar citām ieinteresētajām pusēm!
- Iesaistiet kā profesionāļus tā brīvprātīgos!
- Veltiet laiku pasākumiem uzticības veidošanai, nesteidzieties!
- Esiet elastīgi un saprotoši!

JSKD uzsvēra:

- Patiesa savstarpējā sadarbība, kad izmaiņas sociālajā uzvedībā iesaista visus dalībniekus un sociālais kapitāls pieaug.
- Kopīgs un savstarpēji dalīts radošais process, kurā dalībnieki ir aktīvi projekta satura veidotāji.
- Kolektīvo zināšanu attīstība, kurā ir iekļauta visu grupas dalībnieku pieredze.

LKCA minēja šādus raksturlielumus:

- Piedaloties projektā dalībnieki iegūst lielāku pašapziņu un vairāk apzinās identitāti, talantus un atšķirības kultūrā.
- Kop-radišana ir vērtīga projektu sastāvdaļa, un dalībnieku stāstu un prasmju izmantošana veicina viņu iesaisti.
- Veiksmīgam projektam ir nepieciešama kultūras darba profesionāļu, sociālo darbinieku un brīvprātīgo iesaiste.
- Lai projekts būtu veiksmīgs, ir nepieciešama sadarbība ar vietējiem, reģionāliem vai valsts līmeņa partneriem.

3.3 Kursu mērķa grupas

Kursu mērķa grupas pieteikumā ir definētas kā “pedagogi (vadītāji, konsultanti, pasniedzēji, skolotāji, instruktori, lektori u.c.) amatiermākslas, brīvprātīgās kultūras un mantojuma starpkultūru jomā”. Šajā nodaļā mēs plānojam iezīmēt mērķa grupu aprises.

3.3.1 Mērķa grupas kursiem nacionālajā līmenī

- Kursu nodrošinātāji vispirms tika lūgti komentēt noteiktās mērķa grupas definīciju un izteikt viedokli, vai tā ir jāpielāgo, vai jādetalizē kursu pieteikumiem nacionālajā līmenī.

Kopumā kursu nodrošinātāji bija skeptiski par pārāk šauru mērķa grupas definīciju un, jo īpaši, attiecībā uz to, ka viņi tiktu vienkārši nosaukti par “pedagogiem”.

KSD uzskatīja, ka “pedagogi” ir jāaizstāj ar “kultūras nodrošinātāji”, jo “mums jāņem vērā, ka daudzas no iesaistītajām personām nesaskatīs sevi kā “pedagogu” vai ko līdzīgu, pat ja tā ir viņu praktiskā loma dotajā situācijā”, jo “mērķa grupas definīcija varētu būt atvērtāka un elastīgāka, lai tā būtu saprotama un piemērojama dažādām Eiropas valstīm.”

VAN atzīmēja, ka “Apvienotajā Karalistē un Īrijā mēs nesauktu mūsu mērķa grupu par “pedagogiem”, jo šāda veida darbam ir plaša un daudzveidīga auditorija. Tā ietver citas ieinteresētās personas vietējās iestādēs, mākslas organizācijās un dažādos labdarības sektoros (vecuma, sociālās aprūpes, kopienu, maznodrošināto un citas atstumtas kopienas). Brīvprātīgo kultūras joma ir interesanta, jo tajā bieži darbojas brīvprātīgie, kuri vienlaicīgi ir arī dalībnieki. Šo grupu apmācība var būt ļoti sarežģīta, jo tām ir laika ierobežojumi... un dalībnieku motivācijas pamatā parasti ir mīlestība pret kultūras pasākumiem, nevis mērķis veidot sociālas saiknes, kaut arī viņi bieži atzīst, ka panākta arī šāda vērtība.”

FAIE deva priekšroku definīcijai “pedagogi”, bet minēja, ka viņu kursā “piedalījās daži mākslinieki. Daži no viņiem bija iesaistīti NVO, daži strādāja mākslas augstskolās (*PhD*, karjeras darbs). Šķiet, ka profesionālie mākslinieki parasti nedomā par savas mākslinieciskās darbības sociālo kontekstu, tomēr, es ticu, ka viņi, iepazīstinot ar savu mākslu, jutās iedvesmoti domāt arī šajā virzienā. Tā kā arī profesionālie mākslinieki dažkārt ir aktīvi neformālās izglītības jomā, 3. nozarē, šī papildus sociālo saikņu veidošanas dimensija varētu viņus interesēt.”

EDUCULT minēja, ka “vadītāju un treneru uzdevumi atšķiras, dažkārt plaši. Ja kurss sniegs vispārīgu pārskatu un pirmo ieskatu par tēmu, ir iespējams veidot jauktas mērķa grupas. Ja kurss sniegs sīkāku informāciju par sociālo saikņu veidošanas metodēm, būtu nepieciešams mācību programmu sadalīt vismaz vairākās daļās. Izglītības organizāciju vadītājiem svarīgāki ir jautājumi par pārraudzību, novērtēšanu, projektu vadību, savukārt pasniedzējiem svarīgi ir apgūt metodes, kas veicinātu kop-radišanas procesu.”

LACM minēja, ka “mūsu gadījumā labāk būtu paplašināt mērķa grupu, lai tajā iekļautu kultūras struktūru un organizāciju vadītājus, un vadītājus, kuri, īpaši vietējās pašvaldībās, ir atbildīgi gan par kultūras aktivitātēm, gan jauniem tūrisma pakalpojumiem, kam piešķirta augsta prioritāte”.

JSKD uzskatīja, ka ir lietderīgi lietot terminu “mācību pakalpojumu sniedzēji”, jo tas ir termins, ko mēs esam izmantojuši aptaujā/pārskatā, bet, “ņemot to vērā, vadītāji labāk iederētos ieinteresēto personu grupā, un ieinteresētajām personām vajadzētu būt mūsu izplatīšanas mērķa grupai, nevis kursu grupai”. JSKD arī ieteica “ņemt vērā situāciju dažādās valstīs, kur līdzdalības kultūras jomās ir dažādi mācību pakalpojumu sniedzēji, kā piemēram,

- profesionāls mākslinieks;
- profesionālās mākslas izglītības apmācības nodrošinātāji (piem., teātra pedagogija, ...);
- izglītības nodrošinātāji ar neformālu izglītību mākslas jomā, bet ar formālu pedagoģisko izglītību (skolu pedagogi, profesori u.c., kuri vada vai organizē vietējās kultūras aktivitātes);
- izglītības nodrošinātāji ar neformālu izglītību mākslas jomā un bez formālas izglītības pedagoģijā.

LKCA uzskatīja, ka ir vajadzīga plašāka mērķa grupa, tāpēc, ka “ietvars kultūras pasākumiem, uz kuriem mērķēts *Bridging* projekts, ir plašāks nekā amatiermāksla, brīvprātīgā kultūra un mantojums... arī labklājības un aprūpes jomas, vēl jo vairāk organizācijas un jomas, kas nodarbojas ar sociāliem jautājumiem, ir svarīgi partneri sociālo tiltu veidošanas idejas realizēšanā. “*Bridging*” nozīmē, ka dažādas jomas darbojas kopā sociālos kultūras un mākslas projektos, lai gūtu labumu sociālajam kapitālam. Kursi varētu būt vērsti uz to, lai apvienotu šos tīklus, lai apgūtu viens otra valodu un strādātu pie kopīgiem mērķiem. Tāpēc mērķa grupu varētu paplašināt ar profesionāļiem, kuri strādā, kā mēs sakām, “sociālajā jomā” (labklājība un aprūpe).”

3.3.2 Mērķa grupas Eiropas līmeņa kursiem

- Otrkārt kursu nodrošinātāji tika lūgti sniegt komentārus par noteiktajām mērķa grupām kursiem Eiropas līmenī, kur paredzēts, ka piedalīsies pārstāvji no vairākām ES dalībvalstīm - vai paredzētais sastāvs būtu labojams, vai detalizējams?

FAIE vērtēja, ka, līdzīgi kā uz nacionālajiem kursiem, “kop-radīšanas” un saikņu veidošanas konteksts var kalpot kā papildus dimensija kultūras pasākumiem, un ir vērts ieteikt šo dimensiju arī profesionālajiem māksliniekiem, kuri darbojas neformālajā, 3. sektora izglītībā.”

EDUCULT uzskatīja, ka “mērķa grupas citās ES valstīs ir tādas pašas; un Eiropas kursa ietvarā būtu pat svarīgāk pulcināt kopā cilvēkus, kuriem ir līdzīgi uzdevumi.”

JSKD uzsvēra, ka attiecībā uz Eiropas kursiem “mums ir jāpatur prātā milzīgās atšķirības attiecībā uz mācību nodrošinātāju vispārējo līmeni. Risinājums tam varētu būt kursu piedāvājums, kam ir kopīga daļa, kā arī mainīga daļa, kas atbilstu mācību nodrošinātāju iepriekšējās pieredzes vai izglītības līmenim.”

LKCA, tāpat kā attiecībā uz nacionālā līmeņa kursiem, norādīja, ka “sociālo tiltu veidošanas pasākumos var tikt iesaistīti ļoti dažādi gala lietotāji, kā piem., bēgļi, vecāka gadagājuma cilvēki, cilvēki no sabiedrības zemākiem slāņiem utt.; bez tam ir citas organizācijas citās jomās, kurām ir labas zināšanas un izpratne par šo gala lietotāju problēmām. Un šīs zināšanas ir nozīmīgs avots sociāli-mākslinieciskiem projektiem. Turklāt ir labi, ka dažādu jomu resursi tiek izmantoti apmācībai ar sociāli māksliniecisku mērķi vai ietekmi. Un pat tad, ja tiltiem ir atšķirīgs garums, izturība vai materiāls, ideja celt tiltus sociālajam kapitālam ir pievilcīga perspektīva!”

3.4 Dalībnieku skaits

Pieteikumā un iepriekšējās Mācību programmas vadlīnijās bija minēts, ka dalībnieku skaits varētu būt no 12 līdz 24.

3.4.1 Dalībnieku skaits nacionālā līmeņa kursos

- Kursu nodrošinātāji pirmkārt tika lūgti izteikties par to, kāds dalībnieku skaits varētu būt piemērots kursiem nacionālajā līmenī, kā minimālais, tā maksimālais.

VAN vērtējums bija, ka “dalībnieku skaits no 12 līdz 24 ir piemērots. No mūsu pieredzes varam teikt, ka, ja šis skaitlis tiek pārsniegts, tad nevar uzturēt labvēlīgu gaisotni un ērtu viedokļu un pieredzes apmaiņu. Ja grupā ir 20 cilvēki, tas nozīmē, ka ir iespēja diskutēt, un grupu var sadalīt 4 mazākās grupās pa 5 cilvēkiem, lai pielietotu atsevišķus praktiskus semināra paņēmienus. Ja kursi vairāk līdzinās lekciju formātam ar jautājumiem un atbildēm, tad var izvietot vairāk cilvēku, bet tam, iespējams, varētu būt vājāki rezultāti attiecībā uz apgūtās vielas tālāku pielietojumu darbā.”

FAIE diferencēja starp “semināriem un mācību stundām”, un ieteica, ka semināra formātā kursos būtu iesaistāmi vismaz 8 dalībnieki un ne vairāk par 16; savukārt mācību stundu formātā varētu būt pat 30 dalībnieki, bet tomēr pēc tam būtu vajadzīga atgriezeniskās saites uzturēšana, lai mācības nebeigtos ar “cilvēki noklausījās, cilvēki ir aizgājuši.”

EDUCULT “pieredze liecina, ka būtu labi, ja piedalītos vismaz 10 cilvēku. Ja kursā vēlas iekļaut kop-radišanas metodes, grupai nevajadzētu būt pārāk lielai, bet tas ir atkarīgs no pielietojamajām metodēm. Mēs noteiktu ierobežojumu līdz 20 personām.”

JSKD vērtēja, ka “kopumā 12 –24 dalībnieki ir piemērots skaits (Mūsu gadījumā mēs dažādojām nodarības - tādās kur piedalījās visa grupa, un tādās, kurās dalībnieki tika sadalīti divās galvenajās grupās. Semināram labāks skaitlis ir 12, savukārt lekcijai piemērots ir 24).”

LKCA minēja, ka “tas patiešām ir atkarīgs no tā, kā tiek veidota programma. Ja izvēlaties kādu teorētiskāku metodi ar lasījumiem un debatēm, kā arī dažāda veida grupu darbu, tad dalībnieku skaits var pat sasniegt 40. Bet, ja uzsvars ir uz personīgo pieredzi, diskusiju un tiešām individuālo attīstību, kur jābūt laikam un telpai pārdomām, diskusijām un savstarpējai mijiedarbībai, tad 8 - 20 dalībnieki ir labs skaits.”

3.4.2 Dalībnieku skaits Eiropas līmeņa kursos

- Otrkārt kursu nodrošinātāji tika lūgti izteikties par to, kāds dalībnieku skaits varētu būt piemērots kursiem Eiropas līmenī, kā minimālais, tā maksimālais.

VAN atzīmēja, ka “tas var būt atkarīgs no formāta”. Daži kursi ir bijuši ļoti veiksmīgi tikai ar nelielu dalībnieku skaitu (mazāk par 10), bet ir grūti izraisīt entuziasmu, diskusijas un viedokļu apmaiņu, ja kopumā ir mazāk par 5 cilvēkiem. Tātad, ar domu par praktiski orientētu semināra tipa kursu, varētu teiktu, ka atbilstošais skaits varētu būt kaut kur starp 8 (min.) un 25 (maks).”

FAIE, tāpat kā nacionālā līmeņa kursu gadījumā, diferencēja semināru un lekciju formātus, bet, ja Eiropas līmeņa kursos būtu vairāk nekā 30 dalībnieku, būtu jāveido vairākas (3 – 4) grupas, katrā ne vairāk par 12 personām.

EDUCULT minēja tādu pašu skaitu kā nacionālā līmeņa kursiem, jo “ņemot vērā minētos argumentus, tas, ka piedalās cilvēki no dažādām valstīm, neko nemaina.”

LKCA minēja, ka “dalībnieku skaits tiešām nav diskutējams jautājums, tāpēc varētu būt piemērots tāds pats skaits kā organizējot valsts vai vietēja līmeņa kursus. Taču starptautiskā kursa plāns varētu būt atšķirīgs ar to, ka vairāk laika vajadzētu paredzēt mijiedarbībai un pieredzes apmaiņai.”

3.5 Uzņemšanas prasības

Mācību programmas vadlīnijās uzņemšanas prasības tika noformulētas sekojošā veidā:

- Dalībniekiem nav nepieciešama jebkāda formāla izglītība kultūras vai mākslas jomā. Ir nepieciešama pieredze darbā kā kultūras nodrošinātājam, kā arī interese par savas kopienas sociālo struktūru.

- Dalībniekiem ir jāaizpilda un jānosūta pieteikuma forma ar īsu motivāciju, kurā viņi paskaidro, kāpēc viņiem ir svarīgi piedalīties kursā, un kā, pēc viņu domām, tas dos jaunas zināšanas un prasmes, kuras viņi varēs izmantot savā darbā kā kultūras nodrošinātāji esot algots vai brīvprātīgs darbinieks amatiermākslas, brīvprātīgās kultūras un mantojuma starpkultūru nozarē.

Kursu nodrošinātājiem tika lūgts norādīt, vai uzņemšanas prasību paraugs ir piemērots vai tas būtu jākorrigē.

VAN uzskatīja, ka “pieredzes sajaukums ir svarīgs, jo mums nevajadzētu ierobežot piekļuvi tiem, kam ir profesionālā pieredze, vai tikai tiem, kuri strādā kultūras jomā (jo tēmas ir daudz plašākas sociālās ietekmes ziņā). Ideja par motivācijas apliecinājuma prasīšanu pirms kursa būtu neparasta, bet potenciāli interesanta. Tā ir laba ideja rosināt iepriekšējas pārdomas un iepazīšanos ar materiāliem, lai dalībnieki no kursa gūtu maksimāli daudz.”

FAIE atzīst, ka “uzņemšanas prasības ir atbilstošas. Tomēr dalībai Eiropas līmeņa kursus būtu jāprasa arī valodas, kurā notiks kurss, zināšanas saziņas līmenī.”

EDUCULT atzīmēja, ka “ir labi, ka, lai piedalītos, nav nepieciešama formāla izglītība mākslas un kultūras jomā. Kurss ir orientēts arī uz brīvprātīgo sektoru, kur cilvēkiem bieži vien nav šāda veida formālās izglītības. Aizpildīta forma ar savu motivāciju ir labs veids, kā:

- pārliecināties, ka dalībniekiem ir zināma interese par šo tēmu;
- saņemt informāciju par dalībniekiem, lai kursu varētu pielāgot viņu vajadzībām, tostarp uzzināt, ko viņi no tā cer iegūt.”

LACM atzina, ka “uzņemšanas prasības ir atbilstošas. Pirms mūsu nacionālā pilot-kursa, mēs lūdzām potenciālajiem dalībniekiem iesniegt aprakstu (maks. 2 lapas) par viņu motivāciju, zināšanām par sociālo kapitālu, iepriekšējo praktisko pieredzi, kā arī par idejām, kā īstenot kursu laikā gūtās idejas savā turpmākajā darbībā. Viens no iemesliem, lai prasītu šādu aprakstu, bija tas, lai pasniedzēji varētu labāk sagatavoties.”

JSKD norādīja, ka “dalībnieku atšķirības var nozīmēt, ka atsevišķas tēmas dažiem dalībniekiem nav interesantas vai jaunas. Šo problēmu var atrisināt divējādi:

- mēs organizējam kursus tikai profesionāliem mācību nodrošinātājiem vai tikai neprofesionāliem mācību nodrošinātājiem (dažās valstīs tas var būt problemātiskāk nekā citās);
- ir mainīga kursa daļa, kur dalībnieki var atrast tēmu, kas ir tuvāk viņu interesēm, un tajā ņemta vērā viņu iepriekšējā pieredze un izglītība.

Ir nepieciešama motivācijas vēstule un arī īss CV par pieredzi darbā kultūras jomā!”

LKCA uzsvēra, ka “kopīgas mācīšanās mērķis, kā mēs to esam iecerējuši šāda veida kursus, balstās uz diviem nosacījumiem:

- Jaukta grupa ar atšķirīgu pieredzi un darba metodēm.
- Profesionāls darba, domāšanas un pārdomu līmenis.

Tāpēc mēs noteikti vērštos pie algotiem darbiniekiem no dažādām jomām, nevis pie brīvprātīgajiem. Šo divu grupu apvienošana rada mulsinošu un nevienlīdzīgu sociālo un mācību ietvaru ar pārāk atšķirīgiem ambīciju līmeņiem, mācību iznākumu un sekām. Formā, kas viņiem jāaizpilda, būtu jāiekļauj jautājumi par pašreizējo darbu vai pieredzi sociālā kapitāla veidošanas kontekstā.”

3.6 Mācību programmas piesaiste

Mācību programmas vadlīnijas izklāstīja iespējamo mācību programmas atsauci sekojoši:

“Šo pieaugušo izglītības mācību kursu, vadoties no Eiropas kvalifikāciju ietvar-struktūras (*EQF* = *EKI*) noteiktajiem līmeņiem, var ierindot 4. - 5. mācību līmenī. *EQF* definētie līmeņi norāda uz pakāpi, kādā mācīšanās laikā persona ir apguvusi zināšanas, prasmes un kompetences, un tai ir astoņi līmeņi - no pamata (1. līmenis) līdz augstākajam (8. līmenis).

Mācību rezultāti var ietvert zināšanas, prasmes un kompetences no 4. un 5. līmeņa:

4. līmeņa **zināšanas**: vispārīgas faktu un teorētiskas zināšanas plašā kultūras darba izpratnē, darbojoties pilsoniskās sabiedrības kontekstā.

4. līmeņa **prasmes**: virkne kognitīvo un praktisko iemaņu, kas nepieciešamas, lai rastu risinājumus konkrētām problēmām kultūras darba jomā.

4. līmeņa **kompetence** (atbildība): Patstāvīgi organizēt darbu atbilstoši noteiktajām darba vai studiju vadlīnijām, kas parasti ir prognozējamās.

5. līmeņa **zināšanas**: visaptverošas, specializētas, faktu un teorētiskas zināšanas darba vai studiju jomā un izpratne par šo zināšanu robežām.

5. līmeņa **prasmes**: plašs kognitīvo un praktisko prasmju kopums, kas nepieciešams, lai izstrādātu/rastu radošus risinājumus abstraktām problēmām.

5. līmeņa **kompetence** (atbildība): Veikt vadību un uzraudzību saistībā ar darbu, kur iespējamas neprognozējamās izmaiņas; pārskatīt un pilnveidot savu un citu personu sniegumu.

Mācību nodrošinātājiem tika lūgts pateikt, vai viņi saredz nepieciešamību iesniegt mācību programmas piesaisti, vai to nepieciešams pielāgot?

VAN minēja, ka “visas Eiropas standartizācijas interesēs tam visam ir jēga. Iespējams, ka var būt argumenti par atbildības un autonomijas elementu izlīdzinošo nozīmi attiecībā uz to, kā apmācības varētu iekļaut kultūras pasākumos, bet, visu apsverot, es domāju, ka šīs kategorijas samērā skaidri sedz to, ko projekts plāno sasniegt.”

EDUCULT arī uzskatīja, ka “kopumā atsauce ir noderīga, ja cilvēki ir pazīstami ar kvalifikāciju ietvar-struktūru. Iespējams, ka *EQF* (kas pastāv ap 10 gadus) nav tik labi zināma, tāpēc šobrīd šķiet, ka nav svarīgi to prezentēt. Tomēr mums šī informācija būtu jāiekļauj, lai izplatītu zināšanas par *EQF*, iespējams, ka nākotnē, tā kļūs populārāka.”

Zināšanu līmenis būs atkarīgs no teorētiskā pamata, ko sniegs kurss. Ja būs vairāk laika, šķiet pilnīgi iespējams iedziļināties detaļās par kop-radīšanu, tās uzdevumiem un ierobežojumiem.”

LKCA atzīmēja, ka “Eiropas kontekstā patiešām ir labi un noderīgi skaidri norādīt, uz kādu rezultātu mēs tiecamies. Bet es domāju, ka mēs piešķirsim prioritāti trešajai daļai: Kompetence (atbildība), līdz ar to pievēršot lielāku uzmanību sociālo tiltu veidošanas pasākumu individuālajam un personiskajam aspektam.”

3.7 Mācību rezultāti/ tēmas

Mācību programmas vadlīniju 20. lpp. bija minēts, ka, pabeidzot kursu, dalībnieki ir uzlabojuši savu kompetenci vismaz trijos no zemāk sekojošajiem sešiem tematiem:

1. Savas personīgās mūžizglītības rezultātā iegūtās kompetences profila izvērtējums un komentārs par tā piemērotību kop-radošu pasākumu organizēšanai, kurā iesaistīts sociālais kapitāls.
2. Sociālā kapitāla vērtība un līdzdalības un kop-radošo kultūras pasākumu potenciāls, lai veicinātu sociālo kapitālu, tostarp sociālo iekļaušanu, kultūras starpniecību, auditorijas attīstību.
3. Līdzdalības un kop-radišanas kultūras pasākumu labas pieredzes piemēri no viena vai vairākiem mūsu pieciem apkopojumiem sociālās savienošanas kontekstā: starp-sociālā, starp-paaudžu, starp-reģionālā, starp-kultūru un Eiropas.
4. Organizēt iepriekš nošķirtām grupām līdzdalības kultūras un kop-radošās aktivitātes ar demokrātisku un iekļaujošu pieeju, pielietojot īpašas komandas veidošanas un komandas vadīšanas prasmes, lai organizētu radošus mākslinieciskus pasākumus, kuru būtisks elements būtu dalībnieku sadarbība.
5. Kop-radošu kultūras pasākumu projektu vadība, tostarp plānošana, vajadzību analīze, vērtēšana pie dažādām grupām, sazināšanās ar daudzveidīgu dalībnieku grupu un tās koordinēšana.
6. Kā dokumentēt un novērtēt rezultātus un informēt par tiem dalībniekus un pakalpojumu sniedzējus, kā arī citas ieinteresētās personas.

3.7.1 Nacionālie pilot-kursi

- *Kursu nodrošinātāji pirmkārt tika lūgti izteikties par to, kuras no mācību tēmām bija viņu uzmanības centrā organizējot pilot-kursu savā valstī?*

FAIE norādīja, ka “nacionālajam mācību kursam visatbilstošākie bija 2. un 3. tēma, un zināmā mērā - 5. tēma. Mēs vēlējamies iedvesmot radošās jomas cilvēkus, lai viņi iekļautu un paplašinātu kop-radišanas nozīmi savu projektu idejās. Mūsu valsts pilot-programma bija drīzāk “izglītojoša” veida kurss, kurā bija ietverta iepazīstināšana ar iespējamiem finansējuma avotiem Eiropas dimensijas kultūras iniciatīvām, tostarp “tiltu veidošanas” elementiem. Tāpēc papildu mācību rezultāts bija iegūt pamat-zināšanas par iespējam iegūt finansējumu šajā jomā.”

EDUCULT teica, ka “uzmanības centrā bija :

- sociālā kapitāla vērtība un līdzdalības un kop-radošo kultūras pasākumu potenciāls, lai veicinātu sociālo kapitālu, tostarp sociālo integrāciju, kultūras starpniecību, auditorijas attīstību.
- Līdzdalības un kop-radišanas kultūras pasākumu labas pieredzes piemēri no viena vai vairākiem mūsu pieciem apkopojumiem sociālās savienošanas kontekstā: starp-sociālā, starp-paaudžu, starp-reģionālā, starp-kultūru un Eiropas.
- Organizēt iepriekš nošķirtām grupām līdzdalības kultūras un kop-radošās aktivitātes ar demokrātisku un iekļaujošu pieeju, pielietojot īpašas komandas veidošanas un komandas vadīšanas prasmes, lai organizētu radošus mākslinieciskus pasākumus, kuru būtisks elements būtu dalībnieku sadarbība.

Lēmums bija sākumā precizēt kursa ietvaru. Šķita, ka ir nepieciešams apspriest terminus “kop-radišana”, “līdzdalība”, “tiltu veidošana”, “iekļaušana” utt. (2. tēma). Kurša dalībnieki šo daļu ļoti

augstu novērtēja un izveidoja pamatu turpmākajam darbam. Arī labās pieredzes piemēri ļoti daudz palīdzēja labāk saprast, par ko ir runa.

Galvenie mērķi bija

- ieinteresēt dalībniekus par starp-kultūru savienošanas un kop-radīšanas tēmu, un
- stiprināt viņu spējas izstrādāt projektus, kas to veicina.

Tas bija iemesls, kāpēc mēs pievērsām īpašu uzmanību 4. punktam.

Diemžēl nebija pietiekoši daudz laika, lai koncentrētos uz novērtēšanas, izvērtēšanas un dokumentācijas metodēm. Tomēr mēs uzskatām, ka tas ir svarīgs jautājums, kas pārāk bieži netiek pietiekami novērtēts un nav izstrādāts.”

LACM koncentrējās “uz 2. un 3. tēmu, jo tās bija visatbilstošākās mūsu dalībniekiem (tika ņemti vērā dalībnieku aptaujas rezultāti par viņu pieredzi un interesējošajiem jautājumiem). 3. tēma - labas pieredzes piemēri - ietvēra tikai starp-paudžu kontekstu.”

JSKD pievērsa uzmanību “1. - 4. tēmu punktam, bet lekcijās tika izceltas tikai pirmās divas tēmas, jo bija svarīgi izveidot kopīgu sapratni par to, ko mēs saprotam ar sociālo kapitālu un kop-radošām darbībām, un cik tas ir svarīgi mūžizglītībai līdzdalības kultūras sektorā.

2., 3. un 4. tēma bija uzmanības centrā semināru sesijās. Mēs arī veicām izmaiņas 4. punktā attiecīgi par to, kā padarīt aktivitātes, kuras jau notiek, vēl kop-radošākas.

2. un 3. tēma šķiet ir projekta mērķa pamatā - uz šīm divām tēmām mēs varam veidot mācību programmu un metodiku.

5. tēma nebija tik svarīga dalībnieku grupai, ar kuru mēs strādājām, jo viņiem bija pieredze projektu vadībā – mēs tikai īsi pieminējām dažus ieteikumus no pētījuma.”

LKCA minēja, ka “kursos piedalījās tikai profesionāļi. Mēs koncentrējāmies uz 3. un 4. tēmu par cik profesionāļi, kas bija mūsu mērķauditorija, ir pieredzējuši darbā ar grupām, projektu vadīšanā un tā tālāk, bet viņiem nav pieredzes starp-kultūru un praktiskajā vidē, ko mēs piedāvājām šajā kursā. Kurša laikā viņi izjuta, cik svarīga ir dzīva saskarsme ar gala-lietotājiem “līdzdalības kultūras organizēšanas” izstrādes posmā. No šejienes papildu rezultāts šim kursam bija izstrādāt kop-radošus kultūras pasākumus kopā ar gala lietotājiem.”

Kursu nodrošinātāji tad tika aicināti izteikties par to, cik mācību tēmas viņi ieteiktu iekļaut nacionālā līmeņa kursu programmā.

VAN ieteica “koncentrēties 3 tēmām, kuras ir dziļāk aptvertas, iespējams - 4, ja kurss ir laika ziņā garāks (2/3 dienas). Cenšanās visu aptvert, iespējams, varētu nedaudz samudžināt lietu kārtību.”

FAIE minēja, ka “vienas dienas kursā 3 mācību mērķu sasniegšana būtu reāla.”

EDUCULT atzīmēja, ka “ne vairāk kā trīs galvenos mērķus, iespējams, vēl divus starp-mērķus.”

LACM minēja “2-3 mērķi 1-2 dienu kursam, 3-4 mērķi 2-3 dienu kursam; tas atkarīgs no dalībnieku “profila”.”

JSKD minēja “3 (maks. 4) tēmas. Īsā 1-3 dienu kursā tēmu skaitam jābūt mazākam un jākoncentrējas uz konkrētākiem rezultātiem.”

LKCA minēja, ka “mēs orientējamies uz profesionāļiem, kuriem ir noteikts prasmju un zināšanu līmenis, un tāpēc koncentrēt uzmanību uz trim mācību rezultātiem (katram aptverot prasmes, zināšanas un kompetenci) ir ideāli.”

- Pēc tam kursu nodrošinātāji tika aicināti komentēt, kuras 2-3 mācību tēmas viņuprāt būtu visvairāk un vismazāk būtiskas nacionālā līmeņa kursiem.

VAN uzskatīja, ka “2. un 4. tēma ir visnozīmīgākās un atbilstošākās šim darbam, jo daudziem cilvēkiem šie jautājumi ir pārāk unikāli un problemātiski, lai tos saprastu un risinātu ar pārlicību. Savukārt 1. un 6. tēma tieši pretēji, iespējams, ir kopumā vispārīgas, un, lai arī tās ir svarīgas prasmju un zināšanu ziņā, tās bieži var risināt citur, līdz ar to tām šajā projektā nav izšķiroša nozīme.”

EDUCULT uzsvēra - “zināšanas par kop-radišanas un sociālā kapitāla savienošanas koncepcijām, kā arī prasmes projektu izstrādē un kop-radišanas un savienošanas metožu izmantošana, lai gan nav nepieciešams iedziļināties projektu vadības prasmēs. Daži vispārīgi jautājumi tiks iekļauti, ja projektu/kursu izstrāde un strukturēšana jebkurā gadījumā būs daļa no kursa, bet galvenā uzmanība būtu vairāk jāpievērš saturam un sociālā kapitāla savienošanas metodēm, nevis formālām pamatprasmēm.”

LACM ieteica “2., 3. un 4. tēmu, lai uzlabotu zināšanas, prasmes un kompetenci; 1., 5. un 6. tēma šajā kontekstā bija mazāk svarīgas, jo ir daudz citu iespēju, kā novērtēt savu kompetences profilu un attīstīt savas prasmes projektu vadībā un novērtēšanā.”

JSKD uzskatīja, ka “3. un 4. tēma ir visatbilstošākās projektam un viskonkrētākās. Dalībnieki var iegūt pārskatu par to, kas jau notiek, kā viņi var uzsākt veidot pasākumus, kas ir kop-radoši, un kāpēc ir svarīgi to darīt šādā veidā. Savukārt, 1. tēma - pašnovērtējums, 5. tēma - projektu vadība un 6. tēma - novērtējums ir apgūstamas arī daudzos citosursos.”

3.7.2 Eiropas līmeņa kursu mācību tēmu prioritātes

- Kursu nodrošinātāji pirmkārt tika lūgti izteikties par to, cik tēmas viņi ieteiktu apskatīt 3-5 dienu Eiropas līmeņa kursos.

KSD vērtēja, ka “tas noteikti varētu būt vairāk nekā īsākajos 1-2 dienu nacionālā līmeņa kursos, tāpat iespējams apmēram 4 vai 5, skaidrības labad pievēršot uzmanību skaidrai tēmu definēšanai un tēmu robežu noteikšanai.”

FAIE atzīmēja, ka “3-5 dienas ilgam Eiropas līmeņa kursam būtu jābūt 5-6 mācību tēmām. Ne pārāk daudz, jo strādāt starptautiskā vidē, svešvalodā, ir sarežģītāk nekā nacionālā līmeņa kursos.”

EDUCULT minēja, ka “garāks mācību laiks dod iespēju panākt vairāk rezultātu, iespējams, par divām tēmām vairāk nekā nacionālā līmeņa kursos.”

Līdzīgi izteicās **LACM**: “5 vai visas 6, ņemot vērā mācību ilgumu.”

JSKD arī ieteica “5 tēmas 5 dienu kursam, kas nozīmētu - 1 tēmu dienā.”

LKCA atzīmēja, ka “seši aprakstītie mācību temati labāk iederēsies Eiropas kursā, jo skaidrs ka 1., 2., 5. un 6. tēmas ir svarīgākas starptautiskā kontekstā; un, ja jums ir divas dienas vairāk, ir vairāk laika. Bet tomēr galvenā uzmanība būtu pievēršama 3. un 4. tēmai, jo tā ir darba radošā sirds un iedvesmas avots.”

-Tad kursu nodrošinātājiem tika jautāts, kuras 2-3 mācību tēmas viņi uzskata par vissvarīgākajām Eiropas kontekstā.

KSD uzskatīja, ka “2., 3. un 4. temati ir svarīgākie, tieši tiltu veidošanas (*BRIDGING*) konteksta sakarā, jo tie ir būtiski šai idejai, savukārt pārējās tēmas - par pašnovērtējumu, pārvaldību un novērtēšanu varētu vairāk iekļaut nacionālā līmeņaursos.”

FAIE uzskatīja, ka “2. tēma – tiltu veidošanas teorija un 3. tēma - labas pieredzes piemēri, ir vissvarīgākās, tostarp iekļaujot dalībniekiem prasību par mājasdarbiem: sagatavot prezentāciju un iepazīstināt ar piemēriem no savām valstīm.”

JSKD uzsvēra, ka “Eiropas līmeņa kursiem 3. tēma par labāko pieredzi var būt īstā platforma tiltu veidošanai Eiropā kopumā.”

LKCA līdzīgi kā jautājumā par nacionālajiem kursiem uzskatīja, ka “3. un 4. tēma ir darba radošā sirds, iedvesmas avots un metode, kā iesaistīt un piesaistīt cilvēkus. Ar to arī sāk celt tiltus!”

3.8 Mācību metodes

3.8.1 Vispārējās mācību metodes

Mācību programmas vadlīniju 21. lpp. kursiem ir ieteikta pedagoģiska pieeja, kur mācīšana būtu jābalsta uz līdzdalības un darbību rosinošām metodēm, integrējot teoriju un dalīšanos pieredzē, kā arī uz apgūtā mācību materiāla pielietošanu īpašos uzdevumos konkrētās organizācijās. Tas ietvertu sekojošu metožu apvienojumu/sintēzi:

- Īsas, kodolīgas lekcijas, plenārsēdes, grupu darbu un seminārus par pētījumiem, darbu pāros un savstarpēju novērtējumu.
- Individuāla mājas darba veikšana, sagatavojot prezentāciju par savu pieredzi, kas saistīta ar konkrētām tēmām, personīgo mācību rezultātu novērtējums un pārdomas par apgūto zināšanu pielietošanu turpmāk, darbojoties kā brīvprātīgajam kultūras jomā.

Turpinājumā daži jautājumi un atbildes attiecībā uz dažiem galvenajiem pedagoģiskās pieejas jautājumiem.

Cik lielā mērāursos var un vajag izmantot uz apmācāmajiem vērstu pieeju?

VAN uzsvēra, ka “uz izglītojamajiem vērsta pieeja ir ļoti nozīmīga tieši šim projektam, tāpat tā ir būtiska kursu attīstībai. Galvenā uzmanība ir pievērsta tam, lai tiešām notiktu pārmaiņas izglītojamā attieksmē, tāpēc tai ir jābūt prioritātei.”

EDUCULT minēja: „Tas noteikti dos dalībniekiem iespēju izmantot savu pieredzi. Ir jādod pietiekami daudz laika, lai apmācību procesā varētu iekļaut dalīšanos ar individuālo pieredzi un iespēju paust personīgus viedokļus. Tas prasa no pedagogiem iejūtīgu attieksmi un no dalībniekiem - atvērtu prātu. Būtu vēlams, lai būtu vairāki pedagogi, lai izvairītos no iespējamiem aizspriedumiem vai neobjektivitātes.”

JSKD minēja, ka “uz izglītojamajiem vērsta pieeja šim projektam ir nozīmīga, bet šajā projektā individuālais apmācāmais vienmēr tiek uzskatīts kā grupas daļa. Uzmanība būtu jāpievērš tam, kā šo indivīdu padarīt par pilntiesīgu grupas locekli.”

FAIE skaidroja, ka “uz izglītojamajiem vērsta pieejai ir jābalstās uz:

1. Apmācību vajadzības analīzi, kura tiek veikta pirms kursa uzsākšanas; katrs uzņemtais dalībnieks aizpilda attiecīgu anketu.

2. Katra dalībnieka iepriekšējās pieredzes atzišanu attiecīgajā jomā un attiecīgi plānojot darbu.
3. Izpratni par vidi, kurā apmācāmie darbojas, piem. darbība NVO.”

Kā vislabāk apvienot teoriju, prakses piemērus un dalībnieku pieredzi? Lūdzu, izskaidrojiet!

VAN minēja, ka “labs veids, kā to darīt, ir sākt ar labas pieredzes piemēriem, pēc tam salīdzināt ar dalībnieku personīgo pieredzi, tad, diskutējot un analizējot, sasaistīt to ar teoriju (kā salīdzināšanas, attīstības, novērtēšanas līdzekli).”

FAIE ieteica “iesaistīt dalībniekus kāda veida simulācijas spēlē (kas būtu sagatavota, balstoties uz teoriju un praktiskiem piemēriem) kā semināra formā, kas šeit šķiet piemērota. Ir pieejamas jau gatavas mācību spēles (tomēr lielākā daļa no tām ir par maksu), tomēr, spēle/simulācija varētu tikt speciāli izstrādāta tieši šiem kursiem. Tā ir laikietilpīga, bet ļoti jauka darba forma.”

EDUCULT ierosināja, ka “pasniedzējiem būtu jāsniedz teorētisks ieguldījums, ne vien iepazīstinot ar definīcijām, bet jau iekļaujot dalībnieku viedokļus par tādiem jēdzieniem kā kopradīšana, līdzdalība, iekļaušana, savienošana, saišu un tiltu veidošana u. c.. Tas pats attiecas uz labas pieredzes piemēriem. Pasniedzēju viedoklis var palīdzēt, bet būtu ļoti svarīgi ļaut izglītojamajiem paust savu pieredzi par līdzīgiem projektiem (ja tādi ir pieredzēti) vai par savu pieredzi tematiskajās jomās.”

LACM minēja, ka “iespējams, zināmā mērā pateicoties pasniedzēju ieguldījumam pirms kursu uzsākšanas, kad izglītojamie un viņu pieredze (vismaz īsumā) ir jau zināmi. Tad kursa laikā uzdodot uzvedinošus jautājumus, analizējot atbildes un salīdzinot tās ar teoriju un labas prakses piemēriem.”

JSKD ierosināja, ka “noderīga varētu būt apgrieztās mācīšanās metode: vispirms sāk ar labās pieredzes piemēriem, pēc tam seko atklāta diskusija izmantojot dalībnieku pieredzi. Nākošajā dienā ir lekcija, kur attiecīgās tēmas tiek aplūkotas pielietojot teorētiskos terminus un, iespējams, sniedzot problēmu risinājumus.”

LKCA arī domāja, ka “labs veids, kā apvienot teoriju un pieredzi, ir

1. aprakstīt dalībnieku personīgo pieredzi,
2. pēc tam meklēt kopīgas iezīmes,
3. tad no šiem lielumiem attīstīt vispārīgu/ apkopojošu formulējumu.

Parastiursos mācoties virzība ir no teorijas uz praksi, bet, pavēršot šo procesu pretējā virzienā, tiek attīstīts konceptuāls domāšanas un darba veids.”

Cik lielā mērā var sagaidīt no dalībniekiem mājasdarbus? Ja var, tad kāds būtu to apjoms? Lūdzu, paskaidrojiet!

VAN viedoklis ir, ka “tas ir atkarīgs no mērķa grupas, jo tas varētu nepatikt brīvprātīgajiem, kuriem parasti ir laika trūkums. Taču neliels ieguldījums šajā ziņā ir ļoti vērtīgs kursu organizatoriem un arī pašiem dalībniekiem tajā ziņā, ka kursu laikā tiks veicināta izpratne, izpēte un jaunu ideju rašanās. Profesionālāka līmeņa mērķa grupai varētu lūgt veikt padziļinātu sagatavošanos, tomēr šai prasībai nevajadzētu būt pārāk kategoriskai.”

FAIE uzskatīja, ka “dalībnieki var iepazīstināt ar savu pieredzi un organizāciju; mācību procesam noteikti būtu lietderīgi, ja tiktu izmantoti kop-radošu pasākumu piemēri no dažādām darbības jomām (un valstīm).”

EDUCULT uzskata, ka “tā kā tēma ir kop-radīšana, tad individuāla darba veikšana mājās neiederas šajā koncepcijā. Ja ir mājasdarbs, tam jābūt izpildāmam un noderīgam kursu mērķu sasniegšanai. Tā varētu būt prezentācija par savu darbu. Pieredze liecina, ka mājasdarbu sagatavošanai nevajadzētu būt pārāk laikietilpīgai. Laiks tā veikšanai būtu jādod pēc kursa beigām.”

LACM atzīmēja, ka “dalībnieku mājas darbiem būtu jāparāda vismaz viņu darba profils un sava pieredze (gan laba, gan slikta, ja tas ir būtiski), vide, kurā viņi darbojas, un ieinteresētās personas, ar kurām vai pie kurām viņi strādā. Būtu iesakāms jau sagatavot prezentācijas formu, kā arī noteikt maksimālo video minūšu/slaidu skaitu un mājas darba prezentācijas ilgumu.”

JSKD pauda viedokli, ka “ar mājasdarbiem var iepazīstināt mājas lasījumu formā pirms vadītas diskusijas par konkrētu tēmu (apgrieztās mācīšanās metode) vai kā uzdevumu pēc lekcijas par paraug-pieredzes piemēriem: atrodiēt mērķa grupu, ar kuru vēlētos strādāt.”

LKCA minēja, ka “ir labi, ja kursu vadītājiem ir kāda iepriekšēja informācija par dalībnieku zināšanu un pieredzes līmeni un mācību vajadzībām. Tāpēc varētu būt noderīga sava veida uzņemšanas anketa, kas palīdzētu dalībniekam norādīt un konkretizēt savas mācību vajadzības. Ja kursā ir dalīšanās, tad noteikti būs jāveic zināms darbs; vismaz dalībniekiem būtu jāpēta sava vietējā situācija, izskatot iespējas un grūtības.”

*Kā var apgūto zināšanu pielietošanu (dalībnieku darbību pēc kursiem) vislabāk iekļautursos?
Lūdzu, paskaidrojiet!*

VAN ierosināja, ka “kurša praktiskajās nodarbībās būtu jāpievērš uzmanība modeļu izstrādei, kurus “pedagogi” uzreiz pēc mācībām varētu īstenot (un pielāgot) savā darbā. Nodrošināt, lai apskatāmo pētījumu analīze būtu daudzpusīga (tiktu minēta ne tikai pozitīva statistika vai panākumi, bet arī grūtības, kas bija jāpārvar un praktiskas lietas, kas būtu jāņem vērā).”

FAIE norādīja, ka “kursā būtu jāiekļauj mājasdarbs un konsultācijas par to, kā apgūto pielietot savā darbā.”

EDUCULT uzsvēra, ka “ir svarīgi ņemt vērā katra dalībnieka darba situāciju un specifiku. Tāpēc visiem būs iespējams izskaidrot savu darba vidi. Ja tas tiktu veikts motivācijas vēstulē, tad apmācītāji varētu jau iepriekš pārdomāt risinājumus dažādām situācijām. Grupas darbā būtu jākoncentrējas uz izdomātiem projektiem, kurus dalībnieki varētu īstenot paši savā vidē.”

LACM domāja, ka “būtu jauki, ja būtu sagatavota novērtējuma forma, lai atvieglotu dalībniekiem izvērtēt guvumu no mācībām, un to, kā zināšanas tika pēc tam pielietotas darbā.”

3.8.2 Pedagoģiskās rekomendācijas 1-2 dienu nacionālā līmeņa kursiem

- Kādu pedagoģiskā darba formu ieteiksiet 1-2 dienu nacionālā līmeņa kursiem? Lūdzu miniet vismaz 3 labus elementus!

KSD ierosināja “prezentēt atsevišķus labi detalizētus pētījumus, diskusijas par dalībnieku pieredzi, seminārus, nedaudz teorijas.”

VAN minēja “pētījumu prezentācijas, projektu un atsevišķu pētījumu salīdzināšanu, lekcijas par teoriju, kas saistīta ar “tiltu veidošanu” (*Bridging*), un praktisko ideju un nākotnes pieeju izstrādi seminārā.”

FAIE uzskatīja, ka “tas ir atkarīgs no satura. Lai iepazīstinātu ar finansējuma iespējām, piemērota ir “skolas” tipa prezentācijas ar jautājumu-atbilžu sesijām. Savukārt, ja mēs gribētu mācīt praktiskās iemaņas, tad tai ir jābūt semināra formai, kad dalībnieki tiek aktīvi iesaistīti pētījumu apspriešanā, grupu darbā, diskusijās, simulācijās u.tml.”

EDUCULT ieteica:

- Teorijas pamatu apvienojums ar diskusiju, lai jau no paša sākuma iesaistītu dalībniekus tēmu apspriešanā (nevajadzētu pielietot autoritatīvu metodi);
- Darbs grupā;
- Kop-radoša darbošanās (varētu būt ar mākslu saistīta);
- Būtu vēlami divi pedagogi/runātāji.

JSKD ierosināja piemērot “labās pieredzes piemērus un seminārus, kuros dalībniekiem būtu jāsadarbojas kop-radošā veidā.”

LKCA atzīmēja, ka “labas pedagoģiskā darba formas ietver mācību, tēmu demonstrācijas un viedokļu izpausmes kombināciju; kop-radoši pasākumi var ietvert:

- interviju sesijas, kurās dalībnieki savstarpēji intervē viens otru un pēc tam dalās ar grupu par rezultātiem;
- grupu darba sesijas, kur dalībnieki kaut ko kopā veido un pēc tam prezentē; ļauj citiem uzdot jautājumus un “vērtēt”;
- sesijas, kurās dalībnieki apraksta piedzīvoto.”

3.8.3 Pedagoģiskās rekomendācijas 3-5 dienu Eiropas līmeņa kursiem

Kādu pedagoģiskā darba formu ieteiksiet 3-5 dienu Eiropas līmeņa kursiem? Lūdzu miniet vismaz 3 labus elementus!

KSD uzskatīja, ka “formas varētu būt tādas pašas kā nacionālā līmeņa kursos, izņemot to, ka lielāka uzmanība būtu pievēršama pieredzes apmaiņai un savas konkrētās situācijas aprakstīšanai; un te arī varētu sagaidīt, ka dalībniekiem būs vairāk darbs mājās, lai sagatavotu savu prezentāciju, un ka mēs iekļausim kursā vairāk sesiju, kurās paredzēta dalīšanās ar pieredzi.”

LACM atzina, ka “kopumā tādas pašas darba formas kā nacionālā līmeņa kursos, bet vairāk koncentrējoties uz Eiropas līmeņa labo pieredzi”.

3.9 Mācību materiāli

Projekta plānošanas laikā mēs paredzējām, ka galvenie mācību materiāli varētu būt agrākie intelektuālie vingrinājumi, kuri realizēti tādos projektos, kā, piemēram, Zinību portāls (IO-1), Ziņojums par pašreizējo situāciju (IO-2) un pieci tematiskie Apkopojumi (IO-3). Turpinājumā ir atbildes uz jautājumiem, kurus mēs uzdevām projekta komandai, kura ir bijusi arī nacionālo pilot-kursu nodrošinātāja, par to, kādus mācību materiālus viņi var ieteikt attiecīgi 1-2 dienu nacionālā līmeņa kursiem un kādus - 3-5 dienu Eiropas līmeņa kursiem.

3.9.1 Mācību materiāli 1-2 dienu nacionālā līmeņa kursiem

Kādiem mācību materiāliem jūs dotu priekšroku/ieteiktu izmantot iespējamajiem nacionālā līmeņa 1-2 dienu kursiem?

VAN uzskatīja, ka “galvenie *BRIDGING* (Tiltu veidošanas) projekta materiāli, piemēram, “Ziņojums par pašreizējo situāciju” un piecu tematisko apkopojumu sērija ar atsevišķu pasākumu analīzi, protams, ir svarīgi; taču katrā valstī var būt piemēroti un atbilstoši materiāli, kas arī varētu būt noderīgi un interesanti.

Piemēram, Apvienotajā Karalistē veiktās aptaujas - *Taking Part* (Piedalīšanās) - ietvaros ir pieejami garengriezuma dati par dažādu demogrāfisko grupu dalību un iesaistīšanos kultūras pasākumos. Nesenajā “*Panic!*” projekta ziņojumā tika iezīmētas sociālo šķiru atšķirības un to

(*dažādo sociālo šķiru*) pārstāvniecības trūkums profesionālās kultūras nozarē. Mūsu organizācija "Brīvprātīgā māksla" ir sagatavojusi tādus ziņojumus kā "Open Conversations" ("Atklātās sarunas") par etniski daudzveidīgāku attiecību veidošanu, un mūsu nesen izdotajā grāmatā "Making Common Cause" sazināšanās kultūras joma ir aplūkota kā veids, kā panākt, lai kultūra ir demokrātiskāka un reprezentatīvāka."

EDUCULT norādīja, ka "teorijas jautājumiem īsosursos nevajadzētu atvēlēt daudz laika, tāpēc būtu labi izmantot labās pieredzes piemērus no tēmu apkopojuma. "Ziņojums par pašreizējo situāciju" varētu kalpot atsaucēm, bet Ziņību portāls - vispārēja pārskata gūšanai."

LKCA minēja, ka "visi materiāli, ko esam līdz šim izstrādājuši, var būt noderīgi kā fona informācija. Bet nacionālā līmeņa kursa dalībniekiem nav īpaši svarīgi zināt, kas notiek citās valstīs. Mēs, Holandē, neesam apsprieduši "Tematiskajā apkopojumā" aprakstītos pasākumus, kuri notikuši Austrijā un Dānijā; un, attiecībā uz "Ziņojumu par pašreizējo situāciju", esam minējuši tikai dažus vispārīgus secinājumus un pievērsuši uzmanību jautājumam par nacionālajām atšķirībām. Mēs konstatējam, ka vislielākā interese dalībniekiem bija par vietējo pieredzi un situāciju uz vietas."

3.9.2 Mācību materiāli 3-5 dienu Eiropas līmeņa kursiem

Kādiem mācību materiāliem jūs dotu priekšroku/ieteiktu izmantot iespējamajiem Eiropas līmeņa 3-5 dienu kursiem?

VAN norādīja, ka "jau iepriekš minētie materiāli, protams, ir ļoti noderīgi arī attiecībā uz starptautiskajiem kursiem, jo *BRIDGING* materiālos minēti piemēri un dati no visas Eiropas. Tomēr arī Eiropas barometra dati un dati no līdzīgiem avotiem un ziņojumi par iesaistīšanos pasākumos Eiropas mērogā šajā kontekstā būs interesanti."

EDUCULT minēja, ka garāks kursu laiks – 3-5 dienas – dod "vairāk laika teorijai, un varētu būt noderīgi saturā iekļaut iepazīšanos ar "Ziņojuma par pašreizējo situāciju" pamatsecinājumiem. Dalībnieki iegūs labāku izpratni par situāciju dažādību Eiropas valstīs, un, kas ne mazāk svarīgi, šeit īpaši noderīga būs Apkopojumu sērija, kurā minēti labas pieredzes piemēri no dažādām dalībvalstīm."

LKCA atzina, ka "izstrādātais materiāls varētu būt ļoti noderīgs Eiropas līmenī pat ja tam nepieciešama laba sagatavotība un pārdomāta satursakārtošana. Īpaši "Ziņojums" piedāvā labu iespēju meklēt kopīgus mērķus!"

3.10 Novērtējums, viedoklis, kursa sertifikāts

3.10.1 Kursu dalībnieku sniegtais novērtējums

Kā, jūsu prāt, mēs vislabāk varam novērtēt kursa saturu, formu un rezultātus?

VAN uzskatīja, ka "kursos iegūtās zināšanas ir paredzētas, lai ietekmētu tādu pasākumu īstenošanu, kuri bieži vien ir vidēja- vai ilgtermiņa pasākumi. Mums ir jāaplūko atgriezeniskās saites nodrošināšanas līdzekļi gan kursa noslēgumā vai arī tūlīt pēc kursa, kā arī jāprasa papildus atsauksme, lai novērtētu, kā apgūtās zināšanas ir īstenotas reālajā darbībā. Parasti to vislabāk darīt apmēram 3-6 mēnešus pēc mācību kursa beigām."

EDUCULT atzīmēja: "Pirmkārt, būtu bijis jāņem vērā dalībnieku gaidas attiecībā uz mācību rezultātiem (vai nu prasīt iepriekš rakstiski iesniegt, vai kursa sākumā mutiskā veidā izteikt

[glabāt pierakstus/ierakstus!]). Otrkārt, kursa noslēgumā aizpildāmas novērtējuma anketas un pēc tam mutiskās vērtēšanas sesija (saglabāriet ierakstus!). Veltiet tam pietiekami daudz laika!”

JSKD ierosināja izmantot “novērtēšanas veidu, kāds tika izmantots nacionālajos pilot-kursos. Būtu lietderīgi veikt arī atkārtotu vērtējumu par dalībnieku turpmāko darbu, lai varētu vērot un novērtēt, kādi no kursa ir ieguvumi.”

LKCA uzsvēra, ka “kursam būtu jāmaina dalībnieku darba vai domāšanas veids, tādēļ būtu lietderīgi pēc trim mēnešiem tieši sazināties ar visiem kursa dalībniekiem, un noskaidrot, vai ir vērojamas kādas pārmaiņas. Ja” jā” - tad, kādas konkrēti un kāpēc; ja nav notikušas - tad, kāpēc un kas ir nepieciešams?”

3.10.2 Kurša nodrošinātāju sniegtais novērtējums

Uz kādiem jautājumiem būtu jākoncentrējas mācību kursa novērtējumā, ko veic mācību nodrošinātāji?

EDUCULT norādīja, ka novērtējot būtu jāņem vērā tas, „kā dalībnieki uztvēra:

- kursa struktūru,
- pielietotās metodes,
- kursa saturu,
- mācību spēkus,
- citus dalībniekus un
- paši savu ieguvumu no mācībām?”

3.10.3 Apliecinājums par kursu apmeklēšanu - sertifikāts vai izziņa

Mācību programmas vadlīniju 12. lpp. minēts, ka pēc kursa pabeigšanas dalībniekiem izsniedzams kursa sertifikāts vai izziņa. Sertifikātam ir jābūt pietiekoši informatīvam, lai kursu dalībnieks varētu paskaidrot jebkurai ieinteresētajai personai, kādas zināšanas vai prasmes ir apgūtas mācību laikā. Atšķirība starp sertifikātu un izziņu ir sekojoša:

- **Sertifikāts** ir dokuments, kas apliecina, ka tālākizglītības kurss ir pabeigts, un to var izsniegt personai, ja mācību **rezultāti tikuši novērtēti** un attiecīgā persona ir izpildījusi visas mācību programmā paredzētās prasības.
- **Izziņa/ Apliecinājums par dalību** tālākizglītībā izsniedzama personai, ja mācību rezultātu izpilde netiek vērtēta vai arī, ja persona nav izpildījusi visas programmā paredzētās prasības. Izziņā var iekļaut informāciju tikai par tām tēmām, kuras apmācāmais tiešām apguvis mācību procesa laikā.

Kāds ir jūsu kā kursu nodrošinātāju viedoklis par to, vai būtu izsniedzams sertifikāts vai izziņa?

VAN uzskata, ka tas ir “interesants jautājums. Īpaši ņemot vērā, ka mācību rezultātus varētu “novērtēt” vairākus mēnešus vēlāk, kā tas ierosināts iepriekš.”

FAIE uzskata, ka, “ja netiek uzdots mājasdarbs, tai būtu jābūt izziņai. Ja ir jāveic mājasdarbs, tad tas varētu būt sertifikāts, kas apliecinātu piedalīšanos mācību programmā.”

Viens no galvenajiem mācību trūkumiem, ko atzīmēja dalībnieki, ir tas, ka kursam nav turpmāku pasākumu. Kurss beidzas, un tas arī ir viss. Tāpēc apmācību programmā būtu jāparedz kādi tālāki pasākumi, kas dotu iespēju pārbaudīt praksē iegūtās zināšanas un prasmes.”

EDUCULT ierosināja, ka “būtu jāsigatavo vismaz izziņas par piedalīšanos kursos, jo dažiem dalībniekiem varētu būt nepieciešams šāds apliecinājums. Kopumā sertificēšana ir problemātiska un ne pārāk noderīga īstermiņa kursam.”

JSKD vērtēja, ka “šobrīd ir grūti iztēloties kursa sertifikātu, kas būtu derīgs ES telpā. Protams, ir jābūt izziņai par piedalīšanos kursā (derīga Erasmus + formai). Tam nevajadzētu mūs atturēt no nacionālā sertifikāta izsniegšanas par kursu apmeklējumu (ja ir tāda iespēja). Būtu arī lietderīgi pajautāt dalībniekiem, vai ir kāds dokuments, ko mēs varam nodrošināt un kas viņiem būtu noderīgs (piemēram, stipendijas, paaugstinājuma saņemšanai, utt.).”

3.11 Skolotāju/mācību sniedzēju kompetences profils

Mācību programmas vadlīniju (2018. gada jūnijs) 22. lpp. minēts, ka iesaistītie runātāji un pasniedzēji pārstāvēs jaunākos sasniegumus attiecībā uz zināšanām vai pieredzi saistībā ar kursa tēmu, bet viņiem nav nepieciešama īpaša formāla kvalifikācija, kā, piemēram, universitātes diplomu vai tamlīdzīgi. Kursu nodrošinātājiem tika jautāts, kā mēs risināsim jautājumu par pasniedzēju un runātāju kompetences profiliem.

VAN uzskatīja, ka “būs svarīgi saskaņot projektu rakstiskās pieredzes apliecinājumu ar kādu *BRIDGING* projektam īpašu kompetenču (raksturojumu) un rezultātu demonstrēšanu.”

FAIE atzīmēja, ka “ir labi, ja pasniedzējam piemīt abas spējas - gan tēmas pārzināšana un attiecīgas prasmes, gan semināru vadīšana. Ja tas nav iespējams, tad nepieciešami 2 pasniedzēji. Kopumā ideāli, protams, būtu, ja ir vismaz divi speciālisti: pirmkārt speciālists, kurš rūpējas par satura būtību un, otrkārt, “semināru speciālists”, kurš rūpējas par grupu darbu, komandu veidošanu un sesijām, kur dalībnieki sadarbojas savstarpēji.”

EDUCULT minēja, ka “formāla kvalifikācija nav nepieciešama. Taču pasniedzējiem jābūt īpaši kompetentiem jautājumos, kas attiecas uz kop-radišanu un līdzdalību un viņiem jāpārzin attiecīgās darba metodes. Pozitīvi vērtējams, ja viņi jau ir strādājuši tematiskajās jomās, par kurām ir runa kursa laikā.”

LACM uzskatīja, ka ir “grūti atbildēt, jo situācija ar kompetentiem runātājiem un pasniedzējiem katrā valstī ir atšķirīga. Kvalificēto cilvēku loks šajā jomā Latvijā (kas ir maza valsts) ir ļoti šaurš, un viņu kompetences ir tādas, kādas tās ir.”

LKCA uzsvēra, ka “pasniedzēju un runātāju kvalitātei ir liela nozīme, un šo kvalitāti veido praktisko iemaņu, pedagoģisko prasmju, kompetenču un zināšanu apvienojums. Partneriem ir jāizvērtē uzrakstīta mācību programma, un pēc tam ar to visiem savstarpēji jādalās. Tādā veidā mēs varam dalīties ar ekspertiem un ekspertīzi starptautiskā mērogā.”

4. Standarta mācību programma kultūras darbiniekiem

Tālāk seko piemērs standarta mācību programmai kultūras darbiniekiem (vadītājiem, konsultantiem, skolotājiem, pasniedzējiem, instruktoriem utt.), kuri ir nodarbināti kā algots vai brīvprātīgs personāls amatiermākslas, brīvprātīgās kultūras un kultūras mantojuma starpkultūru nozarē.

4.1 Mācību programmas nosaukums

Sociālā kapitāla veicināšana ar kop-radošiem un iesaistošiem kultūras pasākumiem

4.2 Mācību programmas piesaiste/atsauce

Šo pieaugušo izglītības mācību kursu, vadoties no Eiropas kvalifikāciju ietvar-struktūras (*EQF* = *EKI*) noteiktajiem līmeņiem, var ierindot 4. - 5. mācību līmenī. *EQF* definētie līmeņi norāda uz pakāpi, kādā mācīšanās laikā persona ir apguvusi zināšanas, prasmes un kompetences, un tai ir astoņi līmeņi - no pamata (1. līmenis) līdz augstākajam (8. līmenis), sk. <https://ec.europa.eu/ploteus/content/descriptors-page>

Mācību programmas rezultāti var ietvert:

4. līmeņa **zināšanas**: vispārīgas faktu un teorētiskas zināšanas plašā kultūras darba izpratnē, darbojoties pilsoniskās sabiedrības kontekstā.

4. līmeņa **prasmes**: virkne kognitīvo un praktisko iemaņu, kas nepieciešamas, lai rastu risinājumus konkrētām problēmām kultūras darba jomā.

4. līmeņa **kompetence** (atbildība): Patstāvīgi organizēt darbu atbilstoši noteiktajām darba vai studiju vadlīnijām, kas parasti ir prognozējamas.

5. līmeņa **zināšanas**: visaptverošas, specializētas, faktu un teorētiskas zināšanas darba vai studiju jomā un izpratne par šo zināšanu robežām.

5. līmeņa **prasmes**: plašs kognitīvo un praktisko prasmju kopums, kas nepieciešams, lai rastu radošus risinājumus abstraktām problēmām.

5. līmeņa **kompetence** (atbildība): Veikt vadību un uzraudzību saistībā ar darbu, kur iespējamas neprognozējamas izmaiņas; pārskatīt un pilnveidot savu un citu personu sniegumu.

4.3 Mācību kursa mērķis

Vispārējais mērķis ir stiprināt pedagogu un atbalstītāju kompetenci amatiermākslas, brīvprātīgās kultūras un kultūras mantojuma starp-kultūru jomā, lai organizētu kop-radošās kultūras pasākumus, kuriem būtu augsts sociālā kapitāla potenciāls tādā nozīmē, kā veicinot uzticēšanos, savstarpēju atzišanu, kultūru saliedēšanu un sociālo integrāciju.

4.4 Mācību rezultāti

Pabeidzot kursu brīvprātīgie kultūras darbinieki būs paaugstinājuši savu kompetences līmeni vismaz piecās zemāk uzskaitītās jomās:

1. Sociālā kapitāla vērtība un līdzdalības un kop-radošo kultūras pasākumu potenciāls, lai veicinātu sociālo kapitālu, tostarp sociālo iekļaušanu, kultūras starpniecību, auditorijas attīstību.
 2. Līdzdalības un kop-radīšanas kultūras pasākumu labas pieredzes piemēri no viena vai vairākiem mūsu pieciem apkopojumiem sociālās savienības kontekstā: starp-sociālā, starp-paaudžu, starp-reģionālā, starp-kultūru un Eiropas.
 3. Organizēt iepriekš nošķirtām grupām līdzdalības kultūras un kop-radošās aktivitātes ar demokrātisku un iekļaujošu pieeju, pielietojot īpašas komandas veidošanas un komandas vadīšanas prasmes, lai organizētu radošus mākslinieciskus pasākumus, kuru būtisks elements būtu dalībnieku sadarbība.
1. Kop-radošu kultūras pasākumu projektu vadība, tostarp plānošana, vajadzību analīze, vēršanās pie dažādām grupām, sazināšanās ar daudzveidīgu dalībnieku grupu un tās koordinēšana.
 2. Prasmes kā novērtēt un izmantot savā darbā iegūtās zināšanas darbojoties gan kā brīvprātīgajiem, gan projektu vadītājiem.

4.5 Mērķa grupas

Kursiem nacionālajā un Eiropas līmenī

Kursi paredzēti kultūras darbiniekiem (vadītāji, konsultanti, skolotāji, pasniedzēji, instruktori, mākslinieki u.c.), kuri darbojas amatiermākslas, brīvprātīgās kultūras un kultūras mantojuma starp-kultūru nozarē.

Vienā grupā paredzēts uzņemt 12-24 dalībniekus.

4.6 Uzņemšanas prasības

Dalībniekiem nav nepieciešama jebkāda formāla izglītība kultūras vai mākslas jomā. Ir nepieciešama pieredze darbā kā kultūras nodrošinātājam, kā arī interese par savas kopienas sociālo struktūru.

Dalībniekiem ir jāaizpilda un jāiesūta pieteikuma forma ar īsu motivāciju, kurā viņi paskaidro, kāpēc viņiem ir svarīgi piedalīties kursā, un kā, pēc viņu domām, tas dos jaunas zināšanas un prasmes, kuras viņi varēs izmantot savā darbā kā kultūras nodrošinātāji esot algots vai brīvprātīgs darbinieks amatiermākslas, brīvprātīgās kultūras un mantojuma starp-kultūru nozarē.

4.7 Nodarbību veids/ mācību stundas

Nacionālā līmeņa 1-3 dienu kursi

Kopējais kursa apjoms var būt 20 akadēmiskās stundas (akadēmiskās stundas garums - 45 min.), t.sk., 16 akadēmiskās stundas - nodarbības klasē un 4 akadēmiskās stundas - patstāvīgais darbs. Šis 20 akadēmisko stundu (stunda - 45 min.) mācību kurss varētu tikt plānots sekojoši:

- 8 stundas: viena sestdiena, 10 - 16 (ar pusdienām),
- 8 stundas: divas darbdienas, 17:30 - 22 (t.sk. kafijas galds pirms nodarbībām),
- 4 stundas: mājas darbs - pirms, starplaikā un pēc.

Eiropas līmeņa 3-5 dienu kursi

Kopējais kursa apjoms var būt 44 akadēmiskās stundas (akadēmiskās stundas garums - 45 min), t.sk., 40 akadēmiskās stundas - nodarbības klasē un 4 akadēmiskās stundas - patstāvīgais darbs. Šis 44 akadēmisko stundu (stunda - 45 min.) mācību kurss varētu tikt plānots sekojoši:

- 5 dienas pa 8 stundām, kopā 40 mācību stundas klasē,
- 4 stundas: mājas darbs - pirms, starplaikā un pēc.

4.8 Pamat saturs

Ņemot vērā pilot-kursu novērtējumus mums nevajadzētu tiekties pēc daudziem mācību rezultātiem, bet vairāk pievērsties īpašajam tematam par sociālā kapitāla veicināšanu ar kultūras pasākumu palīdzību. Līdz ar to, varam ieteikt sekojošus galvenos tematus:

1. Sociālā kapitāla vērtība un līdzdalības un kop-radošo kultūras pasākumu potenciāls, lai veicinātu sociālo kapitālu, tostarp sociālo iekļaušanu, kultūras starpniecību, auditorijas attīstību.
2. Līdzdalības un kop-radīšanas kultūras pasākumu labas pieredzes piemēri no viena vai vairākiem mūsu pieciem apkopojumiem sociālās savienošanas kontekstā: starp-sociālā, starp-paauudzū, starp-reģionālā, starp-kultūru un Eiropas.

3. Organizēt iepriekš nošķirtām grupām līdzdalības kultūras un kop-radošās aktivitātes ar demokrātisku un iekļaujošu pieeju, pielietojot īpašas komandas veidošanas un komandas vadīšanas prasmes, lai organizētu radošus mākslinieciskus pasākumus, kuru būtisks elements būtu dalībnieku sadarbība.
4. Kop-radošu kultūras pasākumu projektu vadība, tostarp plānošana, vajadzību analīze, vēršanās pie dažādām grupām, sazināšanās ar daudzveidīgu dalībnieku grupu un tās koordinēšana.

4.9 Mācību metodes

Ņemot vērā vērtējumus mēs pielietosim līdzdalības un uz darbībām balstītas mācību metodes, integrējot teoriju un kopīgo pieredzi, kā arī mācību rezultātā gūto zināšanu pielietojamību konkrētas organizācijas konkrētos uzdevumos. Tas ietvers sekojošu metožu apvienojumu:

- Īsas, kodolīgas lekcijas, plenārsēdes, grupu darbu un seminārus par pētījumiem, darbu pāros un savstarpējus novērtējumus.
- Individuālu mājas darbu, sagatavojot prezentāciju par savu ar konkrētām tēmām saistītu pieredzi, personīgo mācību rezultātu novērtējums un pārdomas par apgūto zināšanu pielietošanu turpmāk, darbojoties kā brīvprātīgajam kultūras jomā.
- Vērtēšanas process ir jau iekļauts kursa saturā, attiecīgi kursu dalībniekiem kursu noslēgumā jāizvērtē savu prasmju un kompetences izaugsme, kā arī apgūtā mācību materiāla tālāk nodošanas iespējas.

4.10 Mācību materiāli

Pašlaik kā pamata mācību materiāli ir izmantojami "Ziņojums par pašreizējo situāciju" un pieci tematiskie labās pieredzes "Apkopojumi".

Nacionālā līmeņa kursiem var izmantot atsevišķus piemērus par vietēja rakstura labas pieredzes pasākumiem. Savukārt Eiropas līmeņaursos var izmantot arī citus piemērus ar labu starp-nacionālu pieredzi, kā arī pamat-tēzes no "Ziņojuma par pašreizējo situāciju".

4.11 Mācību vide

Kursu norises vietai un *ICT*-iespējām ir jāatbilst ne vairāk kā 24 pieaugušo izglītojamo vajadzībām:

- vismaz viena plenārsēžu zāle un četras grupu telpas;
- telpām jābūt tehniski labi aprīkotām ar baltām tāfelēm, lielajiem papīra blokiem (*flipchart*), datoriem prezentācijām, projektoriem, CD atskaņotājiem, *Wi-Fi*, utt.);
- papildus telpa kafijas pārtraukumiem un pusdienu bufetei.

4.12 Sagatavošanās, novērtēšana un turpmākie pasākumi

Dalībnieki tiks aicināti sagatavot īsas prezentācijas par savu pieredzi saistībā ar īpašām tēmām, un saņems palīdzību, lai veiktu mācību rezultātu savstarpēju novērtējumu un atspoguļot un, lai pārdomātu un plānotu zināšanu izmantošanu savā turpmākajā brīvprātīgo kultūras darbinieku darbā.

Nobeidzot kursu, dalībnieki aizpildīs novērtējuma anketu par to, vai gaidas ir realizējušās, par kursu organizatorisko pusi (*telpas, tehniskais nodrošinājums*), kursa programmu, saturu,

pielietojamību utt. Turklāt viņi tiek lūgti pēc 3 mēnešiem komentēt to, cik lielā mērā ir bijis iespējams pielietot zināšanas darbā.

4.13 Sertifikāts par piedalīšanosursos

Mēs nedomājam, ka būtu iespējams izsniegt sertifikātu par piedalīšanos Eiropasursos, bet mēs varam sagatavot izziņu par piedalīšanosursos un palīdzēt dalībniekiem kursa beigās reģistrēt viņu kompetences profilu EUROPASS CV portālā CEDEFOP.

4.14 Pasniedzēju kompetences profils

Iesaistītie lektori un pasniedzēji būs kompetenti par jaunākajiem sasniegumiem attiecībā uz zināšanām vai pieredzi saistībā ar kursa tēmu, bet viņiem nav nepieciešama īpaša formāla kvalifikācija, kā, piemēram, universitātes diplomi vai tamlīdzīgi.

4.15 Mācību plāna paraugs

Nacionālā līmeņa 1-3 dienu kursu standarta mācību plāns

No	Saturs	Apmācību metode	Apjoms	
1	Savas kompetences novērtējums un īpašību apzināšana, kādas nepieciešamas organizējot kop-radošas darbības ar lielu sociālo kapitālu.	Mājasdarbs ar pašnovērtējumu Ievadlekcija Grupās darbs ar salīdzinošo novērtēšanu	0,5 0,5 1,0	2,0
2	Sociālā kapitāla vērtība un līdzdalības un kop-radošu kultūras pasākumu potenciāls, lai veicinātu sociālo kapitālu.	Lekcija Pieredzes apmaiņa, pāru darbs	1,0 1,0	2,0
3	Labi kop-radošo pasākumu piemēri no vienas sociālo tiltu veidošanas tēmas (sk. 5 Apkopojumus).	Iepazīstināšana ar labu pieredzi Tematiskie semināri par veiktiem pētījumiem Kopsavilkums	1,0 1,5 0,5	3,0
4	Labi kop-radošo pasākumu piemēri no citas sociālo tiltu veidošanas tēmas (sk. 5 Apkopojumus).	Iepazīstināšana ar labu pieredzi Tematiskie semināri par veiktiem pētījumiem Kopsavilkums	1,0 1,5 0,5	3,0
5	Kop-radošu pasākumu organizēšana ar demokrātisku un iekļaujošu pieeju iepriekš atšķirtām grupām.	Īsas prezentācijas 1 un 2 Darbs grupā – pieredzes apmaiņa Kopsavilkums	1,0 1,5 0,5	3,0
6	Projektu, kas attiecas uz kop-radošiem kultūras pasākumiem, vadība, tostarp, nepieciešamā analīze, sasniedzamība, komunikācija, koordinēšana.	Divas lekcijas Darbs grupā – pieredzes apmaiņa	1,5 1,5	3,0
7	Kā novērtēt, dokumentēt pasākumu rezultātus, (veidot atskaiti), lai iesniegtu galvenajām	Lekcija Darbs grupā – pieredzes apmaiņa	1,0 1,5	2,5

	ieinteresētajām personām.			
8	Novērtēt savus mācību rezultātu ieguvumus, kā arī mācību pārnesamību. Kurša novērtējums.	Salīdzinošie novērtējumi Individuāla kursu novērtēšana	1,0 0,5	1,5
Kopā				20

Eiropas līmeņa 3-5 dienu kursu standarta mācību plāns

No	Saturs	Apmācību metode	Apjoms	
1	Savas kompetences novērtējums un īpašību apzināšana, kādas nepieciešamas organizējot kop-radošas darbības ar lielu sociālo kapitālu.	Mājas darbs ar paš-novērtējumu Ievadlekcija Grupās darbs ar salīdzinošo novērtēšanu	0,5 0,5 1,0	2,0
2	Sociālā kapitāla vērtība un līdzdalības un kop-radošu kultūras pasākumu potenciāls, lai veicinātu sociālo kapitālu.	Lekcijas Pieredzes apmaiņa, pāru darbs	3,0 3,0	6,0
3	Labi kop-radošo pasākumu piemēri no vienas sociālo tiltu veidošanas tēmas (sk. 5 Apkopojumus).	Iepazīstināšana ar labu pieredzi Tematiskie semināri par veiktiem pētījumiem Kopsavilkums	3,0 4,0 1,0	8,0
4	Labi kop-radošo pasākumu piemēri no citas sociālo tiltu veidošanas tēmas (sk. 5 Apkopojumus).	Iepazīstināšana ar labu pieredzi Tematiskie semināri par veiktiem pētījumiem Kopsavilkums	3,0 4,0 1,0	8,0
5	Kop-radošu pasākumu organizēšana ar demokrātisku un iekļaujošu pieeju iepriekš atšķirtām grupām.	Īsas prezentācijas 1 un 2 Grupās darbs, pieredzes apmaiņa Kopsavilkums	2,0 3,0 1,0	6,0
6	Projektu, kas attiecas uz kop-radošiem kultūras pasākumiem, vadība, tostarp, nepieciešamā analīze, sasniedzamība, komunikācija,	Divas lekcijas Grupās darbs, pieredzes apmaiņa	2,0 1,5	3,5

	koordinēšana.			
7	Kā novērtēt, dokumentēt pasākumu rezultātus, (veidot atskaiti), lai iesniegtu galvenajām ieinteresētajām personām.	Lekcija Grupās darbs, pieredzes apmaiņa	2,0 1,5	3,5
8	Novērtēt savus mācību rezultātu ieguvumus, kā arī mācību pārnesamību. Kursa novērtējums.	Salīdzinošie novērtējumi Individuāla kursu novērtēšana	2,0 1,0	3,0
Kopā				40,0

5. Zināšanu tālāknodošana

5.1 Pamatojums un nepieciešamība

“Tālāknodošana” ir jauns atslēgas vārds pedagogijā.³ Tālāknodošana nozīmē spēju pielietot un nodot tālāk to, ko jūs esat iemācījies vienā vidē (kursos) uz citu vidi (organizācijas ikdienas darbu).

Tālāknodošana prasa holistisku pieeju mācībām gan pirms-, gan pēc- gan mācību laikā, kad svarīgi ņemt vērā ne vien konkrēto mācību procesa situāciju, bet arī situāciju nākotnē, vidē, kur zināšanas būs jāpielieto.

Tiek ieteikts, ka “mums vairāk jāinteresējas par dalībnieku izaicinājumiem, motivāciju un nolūkiem. Mums jābūt daudz vairāk ieinteresētiem par vidi un situāciju, kurā viņi var pielietot apgūto.”⁴

Tam, ko dalībnieki apgūst, jādod labums viņiem, viņu asociācijai un, kas ne mazāk svarīgi, arī tiešajiem lietotājiem. Plānojot kursu, jūsu mērķim ir jābūt orientētam uz to, lai dalībnieki varētu doties mājās un uzreiz pielietot to, ko viņi ir tikko iemācījušies.

5.2 Mācību mērķis

Gan nosūtošajai organizācijai, gan pasniedzējiem un kursu vadītājiem jau no paša sākuma, domājot par dalībnieku mērķi attīstīt kompetences, ir jākoncentrējas uz to, kā iegūtās zināšanas var tikt tālāk nodotas un pārveidotas, lai noderētu konkrētās organizācijas konkrētajiem uzdevumiem. *Bent Gringer* aicina, lai doma par tālāknodošanu būtu uzmanības centrā jau plānojot mācības un kompetenču attīstību nevis domāt tikai par kursu saturu utt.

No pētījumiem ir zināms, cik svarīgi ir, lai apmācāmie pēc iespējas ātrāk sāktu izmantot savas jaunās zināšanas. Tāpēc iesakām dalībniekiem pirms kursu apmeklēšanas aprunāties ar savu darba vadītāju un kolēģiem par to, kam pievērst uzmanību kursos.

5.3 Koncentrējieties uz tālāknodošanu, kā pirms, tā pēc kursiem

Pirms kursu sākuma vai reģistrācijas laikā dalībniekiem ir jāspēj pamatot, kāpēc kurss viņiem ir svarīgs un ko viņi domā par to, kā tas var sniegt jaunas zināšanas un prasmes, ko viņi var izmantot savā turpmākajā darbā kā brīvprātīgie kultūras darbinieki vai kultūras darba organizētāji.

Kursa beigās jums ir jāizvērtē savi mācību rezultāti un jāpārdomā par apgūtā pielietošanu jūsu kā brīvprātīga kultūras darbinieka nākotnes uzdevumos. Tāpat svarīgi ir saprast, kā pēc tam izmēģināt un pārbaudīt jaunās zināšanas brīvprātīgajā darbā. Tas ir pamats mācību lietderībai un efektivitātei

³ See for example

“The Agency for Competence Development in the State Sector” in Denmark: www.kompetenceudvikling.dk/english or the Danish Institute for Voluntary Effort (DIVE): <http://frivillighed.dk/danish-institute-for-voluntary-effort>

⁴ Bent Gringer, teacher at CFSA's courses of motivation and transfer

BRIDGING

**Mācību programmas pārskats.
Sociālā kapitāla tiltu veidošana
ar iesaistošu un kop-radošu kultūru.**

Šis Pārskats ir publicēts Erasmus+ programmas 2-gadu, 2017-2019, projekta “Sociālā kapitāla tiltu veidošana ar iesaistošu un kop-radošu kultūru” ietvaros.

Projekta mērķis ir izstrādāt mācību programmu nacionāla un Eiropas līmeņa kursiem kultūras nodrošinātājiem amatiermākslas, brīvprātīgās kultūras un mantojuma starp-kultūru nozarē par tēmu, kā izmantot kop-radošas aktivitātes, lai veicinātu uzticību un sociālo kapitālu mūsu sabiedrībā.

Projektu atbalsta
Eiropas Savienības Erasmus+ programmas
Dānijas Nacionālā aģentūra

Interfolks forlag